T.C
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

SPOR BİLİMLERİ FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİNİN GİRİŞİMCİLİK VE LİDERLİK DÜZEYLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

ONUR SARI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

SPOR YÖNETİCİLİĞİ ANABİLİM DALI

Danışman

Prof. Dr. İbrahim Bülent FİŞEKÇİOĞLU

KONYA -2022

ONAY SAYFASI

ÖNSÖZ

Tecrübesi ve bilgi birikimini daima benimle paylaşan değerli danışmanım Prof. Dr. İbrahim Bülent FİŞEKÇİOĞLU hocama,

Mesleki olarak kariyerime başladığım ilk günden itibaren her anlamda bana destek olan değerli Prof. Dr. Halil BİŞGİN hocama,

Lisans eğitim sürecimde tavsiyeleri ile her zaman yanımda olan değerli Doç.Dr. Ramazan TOPUZ ,Öğr.Gör.Dr. Tuncay SARİİPEK ve Arş.Gör.Dr. Yusuf BARSBUĞA hocalarıma,

Araştırmam için zaman ayıran değerli katılımcılara,

Teşekkürlerimi ve saygılarımı sunarım…

Onur SARI

Konya-2022

İÇİNDEKİLER

SİMGELER VE KISALTMALAR ..... **v**

ÖZET ..... **vi**

SUMMARY ..... **vii**

1.GİRİŞ **1**

2. GİRİŞİMCİLİK **3**

2.1. Girişimciliğin Önemi 3

2.2. Girişimciliğin Tarihçesi 4

2.2.1. Dünya'da Girişimciliğin Tarihçesi 4

2.2.2. Türkiye'de Girişimciliğin Tarihçesi 5

2.3. Girişimci Kişilik Özellikleri 7

2.3.1. Başarı Odaklı Olma 9

2.3.2. Risk Alabilme 9

2.3.3. Yenilikçi Olma 9

2.3.4. Kontrol Odağı 10

2.3.5. Belirsizliğe Karşı Tolerans 10

2.3.6. Kendine Güven 10

2.4. Girişimcilik Eğilimine Etkileyen Faktörler 11

2.4.1. Din 11

2.4.2. Kültür 11

2.4.3. Eğitim 12

2.4.4. Aile Yapısı 12

2.4.5. Yaş ve Cinsiyet 13

2.5. Girişimcilik Eğitimi 13

2.5.1. Türkiye'de Girişimcilik Eğitimi 14

3. LİDERLİK **14**

3.1. Liderlik Kavramı 14

3.2. Liderlik Yaklaşımları 16

3.2.1. Özellikler Yaklaşımı 16

3.2.2 Davranışsal Yaklaşım 17

3.3. Liderlik Tarzları 18

3.3.1. Otokratik Liderlik 18

3.3.2. Demokratik Liderlik 18
3.3.3. Serbestlik Tanıyan Liderlik 19
3.3.4. Karizmatik Liderlik 20
3.3.5. Dönüşümcü Liderlik 20
3.3.6. Stratejik Liderlik 21
3.3.7. Vizyoner Liderlik 22
3.3.8. Etkileşimci Liderlik 22
4. GEREÇ VE YÖNTEM 24
4.1. Araştırmanın Amacı 24
4.2. Araştırmanın Evren ve Örneklemi 24
4.3. Veri Toplama Araçları 24
4.4. Kişisel Bilgi Formu 24
4.5. Gençlik Liderlik Özellikleri Ölçeği (GLÖÖ) 24
4.6. Gençlik Liderlik Özellikleri Ölçeği (GLÖÖ) Güvenirlik Analizleri 25
4.7. Üniversite Öğrencileri Girişimcilik Ölçeği 25
4.8. Üniversite Öğrencileri Girişimcilik Ölçeği Güvenirlik Analizleri 25
4.9. Verilerin Analizi 26
5. BULGULAR 27
5.1. Katılımcılara Ait Demografik Bilgiler 27
6.TARTIŞMA 38
7.SONUÇ VE ÖNERİLER 45
8.KAYNAKLAR 48
9. EKLER 59
EK-A: KİŞİSEL BİLGİ FORMU 59
EK-B :ETİK KURUL ONAYI 60
EK-C : ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİ GİRİŞİMCİLİK ÖLÇEĞİ 61
EK-D :GENÇLİK LİDERLİK ÖZELİKLERİ ÖLÇEĞİ 63
10. TURNITIN RAPORU 64
11. ÖZGEÇMİŞ 70

SİMGELER VE KISALTMALAR

Ark: Arkadaşları

GLÖÖ: Gençlik Liderlik Özellikleri Ölçeği

Vb.: Ve Benzeri

OECD: Organization for Economic Co-operation and Development

GEM: Global Entrepreneurship Monitor

ÖZET

T.C
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

SPOR BİLİMLERİ FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİNİN GİRİŞİMCİLİK VE LİDERLİK DÜZEYLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

Onur SARI

SPOR YÖNETİCİLİĞİ ANABİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ/KONYA-2022

Bu çalışmada; Spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin girişimcilik ve liderlik düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmamızın evrenini ülke genelinde spor bilimleri fakülteleri oluştururken örneklem ise iç anadolu ve ege bölgesinde yer alan üniversitelerden randomize olarak belirlenen Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, Selçuk Üniversitesi ve Karamanoğlu Mehmet Bey Üniversitesi spor bilimleri fakülteleri beden eğitimi ve spor öğretmenliği, antrenörlük eğitimi, spor yöneticiliği ve rekreasyon bölümlerinde öğrenim gören öğrencilerden oluşmaktadır. Katılımcılara ait sosyodemografik verilerin elde edilebilmesi için kişisel bilgi formu kullanılmış olup, Gençlik Liderlik Özelliklerinin ölçülmesi amacıyla Cansoy ve Turan (2016) tarafından geliştirilen "Gençlik Liderlik Özellikleri Ölçeği", Girişimcilik özelliklerinin ölçülmesi amacıyla Yılmaz ve Sünbül (2009) tarafından geliştirilen "Üniversite Öğrencilerine Yönelik Girişimcilik Ölçeği" kullanılmıştır. Veriler t-testi, tek yönlü varyans analizi (ANOVA), Çoklu Regresyon Analizi ve Spearman's rho korelasyon testi ile analiz edilmiştir. Analizde öncelikle normallik testi yapılmış, bu testle basıklık-çarpıklık değerleri kontrol edilmiştir. Elde edilen değerler sonucunda normal dağılım olduğu tespit edilmiştir. Verilerin istatistiksel analizi ve yorumlanmasında, $p<0,05$ anlamlılık düzeyi esas alınmıştır. Sonuç olarak, girişimcilik değerleri arasında sınıf faktöründe, liderlik ve girişimcilik değerlerinde cinsiyet, yaş ve gelir faktörlerinde anlamlı düzeyde farklılaşma görülmemiştir. Liderlik değerlerinde ise sınıf ve gelir düzeyinde güven duyma alt boyutunda 1 ve 4 Sınıf öğrenciler arasında, orta düzeyde aile gelirine sahip öğrenciler ile düşük düzeyde aile gelirine sahip olan öğrenciler anlamlı düzeyde bir farklılaşma tespit edilmiştir. Girişimcilik değerleri arasında baba eğitim durumu faktöründe anlamlı farklılaşma tespit edilirken anne eğitim durumu faktörüne bağlı olarak farklılaşmadığı, liderlik ölçeği mücadele etme, iletişim kurma, grup becerisi, güven duyma, karar verme ve genel puan değerlerinde ise ilkokul mezunu annelerin lise mezunu annelere göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaştığı tespit edilmiştir. Liderlik ölçeği problem çözme becerileri ve iletişim kurma alt boyut değerlerinde ise baba eğitim durumu faktöründe ve ayrıca iletişim kurabilme ve karar verme alt boyutlarında istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaştığı tespit edilmiştir. Öğrencilerin girişimcilik ve liderlik düzeyleri arasında orta ve yüksek düzeyde pozitif yönde istatistiksel olarak anlamlı ilişkilerin olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar kelimeler: Girişimcilik, Liderlik, Spor Bilimleri, Üniversite Öğrencileri

SUMMARY

REPUBLIC OF TURKEY
SELÇUK UNIVERSITY
HEALTH SCIENCES INSTITUTE

Onur SARI

SPOR YÖNETİCİLİĞİ ANABİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ/KONYA-2022

In this case; The values of examining the relationship between entrepreneurship and management level of sports sciences faculty students. While the universe of our research consists of sports sciences faculties throughout the country. The sample is Kütahya Dumlupınar University, Selçuk University and Karamanoğlu Mehmet Bey University sports sciences faculties physical education and sports teaching, coaching education, sports management and recreation departments determined randomly from universities located in Central Anatolia and Aegean Region. consists of students. In order to obtain socio-demographic data of the participants, a personal information formula was used, the purpose of measuring youth leadership traits was "Youth Leadership Characteristics Scale" developed by Cansoy and Turan (2016) was used to measure youth leadership traits, and "Entrepreneurship Scale for University Students" developed by Yılmaz and Sünbül (2009) to measure entrepreneurship features.Data were analyzed with t-test, one-way analysis of variance (ANOVA), multiple regression analysis and spearman's rho correlation test. In the analysis, first of all, the normality test was performed, and the kurtosis-skewness values were checked with this test. The result of the obtained values was determined to be a normal distribution. The elongation analysis and interpretation of the data was based on $p<0.05$ transmission level. As a result, there was no differentiation between entrepreneurship values in class factor, manager and entrepreneurship mean values in gender, age and income criteria in expression level. In the leadership o values, a low-level differentiation was detected in class and income level, which does not trust. Among the entrepreneurial values, while service was determined in the factor of father's education, the mother's educational status did not differ depending on the factor, and the leadership experience of struggling, communicating, group skills, insecurity, decision-making and general dimension averages of primary school graduate mothers differed from high school graduate mothers. levels were found to differ. It was determined that the mean of the leadership theory problem solving and communication sub-dimensions differed at the target level as limitations in the father's educational status factor and also in the sub-dimensions of being able to communicate and making decisions. It has been determined that it is aimed at directing as spreading medium and high level positive aspects between local entrepreneurship and leadership tendency.

Keywords: Entrepreneurship, Leadership, Sports Sciences, University Students

1.GİRİŞ

Girişimcilik; insanlar ve toplum çıkarları doğrultusunda bir yapı oluşturma, ekonomik fırsatlara olan ilgiye cevap verme, insanlar için ekonomik fırsatlar oluşturma ve insanlar tarafından güncellenen ekonomik düzende hareketlilik oluşturma süreci olarak tanımlanabilir (Adatepe 2018). Girişimcilik insanlık için önemli ve günümüze kadar varlığını koruyan konuların başında gelmektedir. Girişimcilik ekonomik bir faaliyettir. Son yıllarda dijitalleşen dünya düzeninde insanların girişimcilik faaliyetlerine katılımı oldukça artmıştır. Toplumların gelişmekte olan ekonomilerinde girişimcilik faaliyetleri insanlara avantajlı ekonomik fırsatlar sunmaktadır. Ancak bu fırsatları değerlendirme noktasında insanların eğilimleri çok önemlidir. Girişimcilik üzerine eğilimi olan insanlar hayatlarında karşılarına çıkabilecek fırsatları değerlendirme sürecinde diğer insanlara göre daha aktif olabilmektedirler.

Liderlik üzerine çalışmalar incelendiğinde liderlik olgusunun tarihte ilk medeniyetlerin kurulmasına kadar eski olduğu söylenebilir. Platon ve Aristo gibi filozoflar çalışmalarında liderlik olgusuna yer vermişlerdir. Liderlik tarihin her döneminde hayatımızda olmuş ve halen önemini korumaktadır (Bulut ve Uygun 2010) Liderlik genel anlamda, düzgün iletişim kurabilme, yönlendirme ve duyguları kontrol edebilme sürecidir. Örgütün amaçları doğrultusunda personelin beklentileri ve gereksinimlerini uyumlu hale getiren ve tüm bunları bireyin davranış olarak sergileyebilmesi noktasındaki beceri yeteneğidir. İnsanların toplu olarak, birlikte senkronize bir şekilde çalışabilmesi ve gönüllü olarak bir işi gerçekleştirebilmesi liderin beceri yeteneğini etkili bir şekilde kullanarak bireyleri ikna veya razı etmesi ile mümkündür.

Günümüzde girişimcilik ve liderlik kavramları bireyler için önemli bir etkiye sahiptir. Spor alanında da oluşabilecek fırsatları değerlendirme noktasında girişimcilere ihtiyaç duyulmaktadır. Başarılı girişimcilerin yetişmesi, ülke ekonomisi ve spor alanında oluşabilecek yenilikler açısından büyük önem arz etmektedir. Liderlik ise girişimcilik özellikleri olan bireylerin bu özellikleri etkin olarak kullanması ve ortaya çıkarması için tetikleyici bir etkiye sahiptir. Bu iki kavram spor bilimleri fakültesinde öğrenim gören öğrenciler açısından düşünüldüğünde ülkemizin spor ekonomisini, spor kültürünü, spor altyapısını vb. yapıların gelişmesi ve

güçlendirilmesi bakımından büyük önem taşımaktadır. Bunların gerçekleştirilmesi ise spor alanında yetişen öğrencilerle ile mümkündür.

2. GİRİŞİMCİLİK

Geçmişte sık olarak kullanılmış olan "teşebbüs" ve "müteşebbis" kavramları, günümüzde "girişim" ve "girişimci" anlamlarında kullanılmaktadır. Girişim; bir işi yapabilmek için harekete geçmek ve başlamak olarak ifade edilmektedir (Aytaç ve İlhan 2007). Girişimci; canlılık, sabretmek ve kişinin kendine gösterdiği değer nokrasında öne çıkan kişi olarak kabul görmektedir. Girişimcilik ise; yenileşme, mal veya hizmet üretimi, mikro işletmelerin yönetimi gibi konular ile bağlantısı oluşmuş ve bununla özdeşleşmiş bir kavramdır (Eroğlu ve Avcı 2021).

İnsanların yaşam kalitelerini artırmalarına yönelik bütün çabaları ve bu anlamda büyük bir öneme sahip olan girişimcilik kavramı beraberinde birçok yenilik getirmiştir. Girişim ve girişimcilik bir bütün olarak ele alındığında sosyal bilimler alanında gelişimi ve güçlenmeyi temsil etmektedir (Korkmaz 2000). Son yıllarda globalleşme sürecinin de etkisi ile istihdam, kalkınma ve inovasyon gibi kavramlar hem sosyal hem de ekonomik hayatımızda çoğunlukla tercih edilmektedir. Gelişmekte olan teknolojik olaylara bağlı olarak bilgiye ulaşım daha kolay bir hale gelmiş ve rekabet artmıştır. Ülkeler dünyada ekonomi bağlamında söz sahibi olmak ve rekabet noktasında öne çıkmak için gelişme ve kalkınma planı belirlemelidir. Buna ek olarak gelişmenin stabil seviyelerde tutulması ve ekonomik gelişmenin oluşması için toplum içerisindeki girişimci nüfusunun yükseltilmesi gerekmektedir. Gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerde bulunan girişimcilik oranı normal seviyenin üzerindedir. Az gelişen ülkeler ile kıyaslandığında Türkiye'de girişimcilik oranı daha yüksek seviyededir (Sönmez ve Toksoy 2015).

2.1. Girişimciliğin Önemi

1990'lı yıllar itibariyle tüm dünyada varlığını etkili bir şekilde hissettiren küreselleşme, Dünyada büyük bir rekabet ortamı oluşturmuştur. Bu rekabet ortamı ile işletmeler, ürünlerini pazarlama noktasında farklılaşmaya gitmiştir. Bu gelişmeler girişimcilikte yeni bir ivme oluşturmuş, sektörel olarak Pazar alanını genişletmiştir. Bilgiye endeksli bir boyut kavrama dönüşen girişimciliğin önemi sürekli artmaktadır (Küçükaltan 2009).

Girişimcilik kavramı hayatın her evresinde olup spesifik olarak sanayi ve teknolojinin gelişmesi ile esnek bir yapı kazanmıştır. Gelişen teknoloji sayesinde

global anlamda ülkeler arası etkileşim artmıştır. Ekonomik olarak rekabet ortamı belirgin hale gelmiştir (Tidd ve Bessant 2018)

Girişimci kişiler girişimlerinin daima getireceği pozitif yönlü etkilerini düşünmelidir (Yıldırım ve Demirel 2011). Bu pozitif yönlü etkileri, insanın kendi geleceğine yapacağı yatırımları yine kendisinin belirleme fırsatının olacağını bu bağlamda kaderini, farkını, potansiyeline ulaşma, yüksek kar etme seviyesine ulaşma, toplumun kalkınmasına katkı, popüler olma ve mutlu olduğu işi yapabilme gibi fırsatlar olarak tanımlamıştır. Girişimci bireylerin şahsi ekonomik durumlarından ziyade içsel olarak topluma kendini kabullendirme, ekonomik doyuma ulaşma ve bu olgular arasında daha önce uygulanmamış bağlantıyı sağlayarak uğraştığı işle katkı vermesi, ekonomik etkisine ek olarak dış dünyaya olan bakış açısını mesleğiyle sentezlemektedir (Yelkikalan ve ark. 2010).

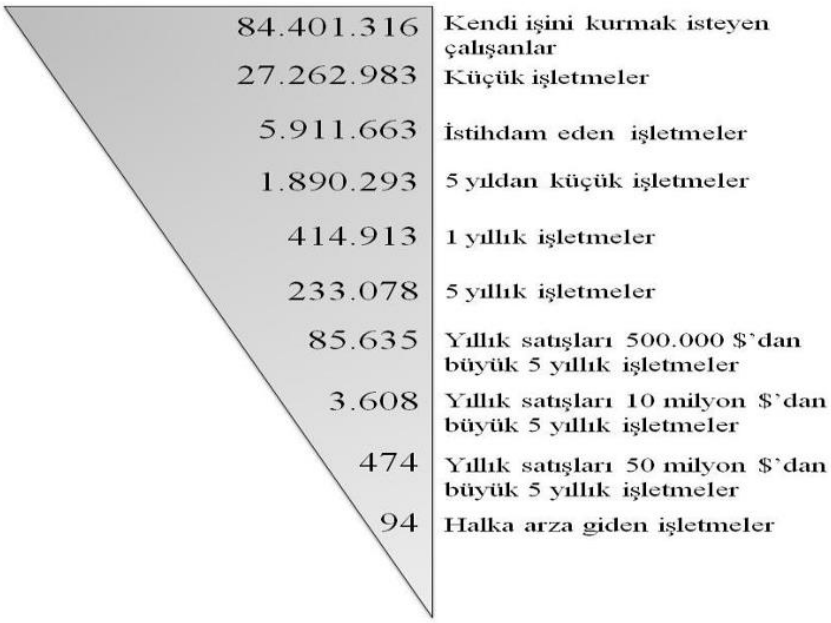
2.2. Girişimciliğin Tarihçesi

2.2.1. Dünya'da Girişimciliğin Tarihçesi

İnsanlığın başlangıcından bu yana insanlar yaşamını sürdürebilmek için olumsuzluklara karşı gereksinimlerini karşılayabilme düşüncesinde olmuştur. Kabataş devrinden demirin icat edildiği zamana kadar yaşanan bütün devirler girişimcilik duygusu ve buna bağlı risklerin göze alındığı yenilikler olarak kabul edilir (Durukan 2006). Tarımsal döneme paralel olarak insanlar temel ihtiyaçları ve gereksinimleri için ürettikleri ürünlerin fazlasını pazarlarda takas ya da para karşılığında satmıştır. Böylece ticari olarak ilk girişimcilik düşüncesi ortaya çıkmıştır (Gümüşoğlu ve Karaöz 2014).

Toplumlar zaman içerisinde genişlemiş tarım ve el sanatlarında gelişmiş buna bağlı olarak ticaretin temeli oluşmaya başlamıştır. İhtiyaçlarının sınırları olmaması sebebiyle üretim sürekli artmış insanlar sürekli yeni icatlar ve değişimlerin amacında olmuşlardır. Mikro meslek grupları oluşmuş, insanlar ihtiyaçlarını karşılamak için alışveriş yapmaya başlamış buna paralel endüstri ve ticaret seviyesi yükselmiş köy hayatından şehir hayatına geçiş artmıştır. Bu gelişim ve yeniliklere bağlı olarak farklı girişimcilik faaliyetleri ortaya çıkmıştır (Özdevecioğlu ve Cingöz 2009)

Girişimcilerin başarılı ve daimî olarak süreçlerini sürdürmeleri sıklıkla eleştiri alan bir konu olmuştur. Başarıya ilerledikleri noktada bazı engeller ile karşılaşabilmekte ve bu engelleri aşmak için çözüm üretmeye çalışılmaktadır. Dünyada gelişmiş olarak kabul edilen ülkelere bakıldığında girişimlerin devamlılığı beklenen seviyelerde değildir.

Şekil 2.1. ABD'deki Girişimcilerin Gelişimi Sönmez ve Toksoy (2015)

Bu duruma sebep olarak rekabet ortamının az olması, plansız harcamalar ve yetersiz ürün satışı gibi problemler gösterilmektedir (Shane 2011 akt. Sönmez ve Toksoy 2015).

2.2.2. Türkiye'de Girişimciliğin Tarihçesi

Türkiye'de iktisat alanında yapılan tarih araştırmalarında genellikle göze çarpan düşünce girişimciliğin yeterli seviyede önemli görülmediğidir. Nedeni ise, Osmanlı dönemine kadar dayanmaktadır. Osmanlı Devleti döneminde ticaret Müslümanlardan daha çok gayrimüslimlerin etkili olduğu bir alan olmuş ve Müslümanlar çok fazla bu alanda etkin olmamışlardır. Bu duruma dini gerekçelerin sebep gösterilmesi uygun olmayacaktır. Çünkü, Hz. Muhammed'in ticaret yapmış olması Müslümanların bu alana negatif bakmadığının bir göstergesi olarak kabul edilmektedir (Buğra 2010). Müslüman halk çoğunlukla askerlik, bürokratlık ve tarım alanlarında etkin olmuştur (Aşkın ve ark 2011)

Osmanlı döneminden sonra Türkiye ekonomi alanına çok önem vermiştir. Girişimcilik alanında yapılan uygulamalara destek vermiş ve bunu ilkeleştirerek devlet politikalarına işlemiştir. Öz ve yerli sermaye ile girişimcilerini oluşturmak isteyen Türkiye Cumhuriyeti 1923 yılında ekonomik kalkınma planı ve kongreler düzenlemiştir (Güney 2008).

Bu kongrelerden birisi olan İzmir İktisat Kongresinde bankalar kurulması, şirket kurmaya teşvik etmek ve yerli kaynakların tercih edilmesine yönelik kararlar alınmıştır. Bu karalar Misak-ı iktisadiyi yayımlatarak ilan edilmiş, ekonomi ve girişimcilerini öz ve milli kaynaklarla çıkarmak adına Türkiye Cumhuriyeti'nin önemli bir adım attığı gözükmektedir (Ülgen 2016).

1929 yılında dünya genelinde meydana gelen ekonomik krizin etkisi Türkiye'de de etkili olmuş ve girişimciliğin aksine devlet müdahalesi gerçekleşmiştir (Türkmen 2007).

1930 yılından sonra ekonominin canlanabilmesi için sanayileşme ve tarımı geliştirme girişimleri olmuştur. Bu dönemde özel girişimciler desteklenmiş ve halen günümüzde de hizmet veren işletmeler kurulmuştur (Aykan 2002).

1950-1980 yılları dönemi siyasal ve toplumsal olarak çok zor ve karışıktır. Türkiye'de askeri darbeler, koalisyonlar ve yurt genelinde şiddet olayları yaşanmıştır. Bu dönemde dünyada petrol krizleri yaşanmaktadır. Yaşanan bu yerel ve global sorunlar sonucunda ekonomik olarak risk ortamı oluşmuştur. Bütün bu durumlara rağmen girişimcilik fazla etkilenmemiştir. 1950'de kurulmuş olan Sınai Kalkınma Bankası bu duruma örnek gösterilebilir. Bankanın kredi imkanları sağlayabilmesi hedeflenmiş ve bu sayede özel sektörün stabil seviyelerde tutulması amaçlanmıştır (Doğan, 2013) Türkiye'de 1980 yılından sonra büyük gelişmeler yaşanmıştır. İthal ikamesine bağlı kalkınma politikasından serbest piyasa koşullarına göre ihracat yapılmasına yönelik karar alınmıştır (Güney 2008).

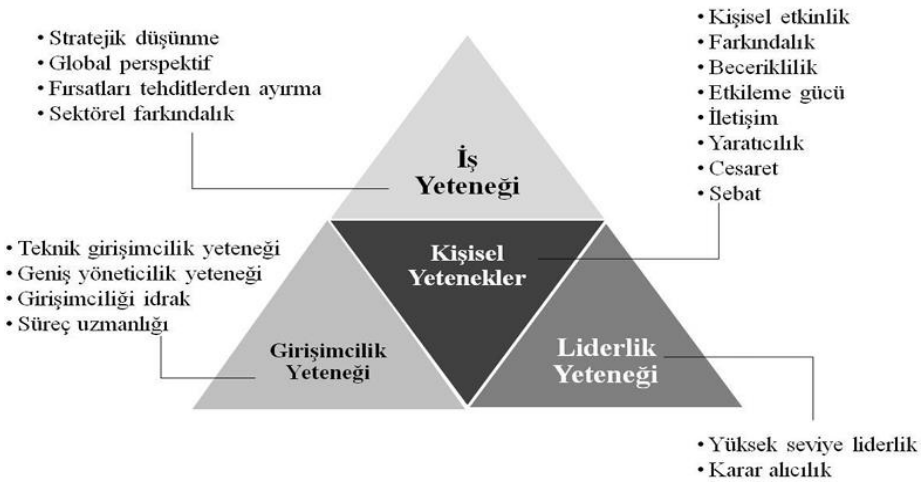
Günümüzde ise 10. Kalkınma planı (2014-2018), çerçevesinde girişimcilik konusunda bazı kararlar alınmıştır. Girişimciliğin eğitimin her sürecinde öğretilmesine yönelik, girişimciliğin kültürel altyapısını oluşturmaya yönelik uygulamaların faaliyet aşamasına geçirilmesi hedeflenmiştir. Ek olarak girişimciliğin kalkınmasına destek veren kurum ve kuruluşların kurumsal birlikteliği ve kapasiteleri

yükseltilmektedir. Çeşitli kurum ve kuruluşların ekonomi ve girişimciliğe katkı sağlamasına olanak sağlayacak biçimde dönüşümlerini içeren kararlar alınmıştır (Kalkınma Bakanlığı 2013).

2.3. Girişimci Kişilik Özellikleri

Girişimcinin kişilik üzerine etkisinin olduğuna dair çok fazla iç ve dış faktör mevcuttur, bu iç ve dış faktörlerin farklı biçimlerde girişimci üzerine etkileri olabilmektedir. Bireyin yaşadığı bölge ve sosyal çevresi onun ekonomik faktörlerini; ailevi yapı, eğitim seviyesi, yaşı, arkadaşlık yaptığı çevre gibi maddeler bireyin sosyolojik faktörlerinin oluşmasında belirleyicidir (Akkuş ve ark 2019) Bu duruma paralel olarak Girişimcilik birçok kişilik özelliğinin bir araya gelmesiyle oluşan bir olgu olduğu düşüncesini öne süren çalışmalar mevcuttur. Girişimcilik üzerine literatürde yapılmış çalışmalar incelendiğinde risk alma, belirsizliğe karşı tolerans, yenilikçi olma, kendine güven, başarma ihtiyacı, kontrol odağı gibi özelliklerin önemli rol oynadığı belirtilmektedir (Solmaz ve ark 2014)

Girişimci kişilik özelliklerinin girişimcilik üzerinde bir etkiye sahip olduğunu düşünenler, girişimcilerin psikolojik özelliklerine odaklanmaktadır. Literatürde yer alan bazı çalışmalar incelendiğinde girişimciliğin psikolojik özelliklerle bağlantılı olduğu gözlenmektedir (Mualler ve Thomas 2000).

Şekil 2.2. Girişimcilikte Dört Önemli Yetenek

İdeal bir girişimcide bulunması gereken yetenekler; kişisel yetenekler, iş yetenekleri, girişimcilik yeteneği ve liderlik yeteneği olarak nitelendirilebilir.

Tablo 2.1. Farklı Yazarlara Göre Girişimcilerin Temel Özellikleri (Güney 2008).

Tarih	Yazar	Özellikler
1848	Mill	Risk
1917	Weber	Şekli otoritenin kaynağı olma
1934	Schumpeter	Yenilikçi ve öncü olma
1954	Sutton	Sorumluluğa ihtiyaç duyma
1959	Hartman	Biçimsel otoritenin kaynağı olma
1961	McClelland	Risk alma ve başarı güdüsü
1963	Davids	Hırslı olma, bağımsızlık isteği, sorumluluk ve özgüven
1964	Pickle	İnsan ilişkileri, iletişim becerisi ve teknik bilgi
1965	Litzinger	Riski tercih etme, bağımsızlık, tanınma, babacanlık ve liderlik
1965	Schrage	Doğru algılama, güç motivasyonu ve gerginliğin performansı azalttığı gerçeğinin farkına varılması
1971	Palmer	Risk ölçme
1971	Hordaney ve Aboud	Başarı güdüsü, özerlik, saldırganlık, güç ve tanıma
1973	Winter	Güç ihtiyacı
1974	Borland	İçsel güç odağı
1974	Liles	Başarı ihtiyacı
1977	Gasse	Kişisel değerlere dönüklük
1978	Timmons	Güdü, özgüven, amaca dönüklük, orta düzeyde risk alma, kontrol odağı, yaratıcılık ve yenilikçilik
1980	Brockhaus	Risk üstlenme eğilimi
1980	Sexton	Enerjik olma, hırs ve olumlu terslikler
1981	Mescon-Motanari	Başarı, hâkimiyet, özerklik, dayanma gücü ve kontrol
1981	Welsh-White	Kontrol ihtiyacı, sorumluluk isteği, özgüven, güdü, mücadele etme ve orta düzeyde risk alma
1982	Dunkelberg-Cooper, Young-Welsh	Büyüme, bağımsızlığa ve zanaatkârlığa dönüklük, kontrol kaynağı, özgüven ve yanilikçilik

Girişimciler üzerinde temel özellikleri belirleyebilmek için farklı yazarlar tarafından yazılan çalışmalarda aşağıda tabloda belirtilen niteliklere değinilmiştir. Tabloda belirtilmiş olan bu özellikler, Girişimci kişilik özelliklerinde belirtilmiş olan başarı odaklı olma, risk alabilme, kontrol odağı, yenilikçi olma ve belirsizliğe karşı tolerans faktörlerini ön plana çıkarmaktadır (Güney 2008).

2.3.1. Başarı Odaklı Olma

Başarı odaklı olmak, bireyin içinde bulunduğu stabil zorluk derecesinde bir işe yönelmesini, bunu yaparken ise seçtiği işe bağlı olarak doğabilecek olumlu ya da olumsuz sonuçlarının sorumluluğunu göze alabilmesini ifade eder. Bu durumun girişimci için daha anlamlı olabilmesi için bireyin yaptığı işe olan ilgisi, alakası ve isteği önem arz etmektedir (Rauch ve Frese 2007).

Girişimcilikte başarıyı yakalamanın en temel gereklilikleri arasında gösterilen hususlar işleri iyi bilmek ve yürütebilmektir. Hedefini uygulama aşamasına getirme isteği bu noktada birey için tetikleyici bir konumdadır. Başarısızlıkta problemin kaynağı girişimci bireylerin yeteri kadar bilgi ve donanıma sahip olmamalarından ziyade kendi bakış açılarına bağlı olarak doğru sandıkları düşüncelerde ısrarcı olmalarıdır. Bu sebeple, girişimci kişiyi başarıya götüren ve öne çıkaran şey özgüven noktasında sergilediği davranış ve yapacağı işlerdeki kararlılığıdır (Yalçıntaş 2010).

2.3.2. Risk Alabilme

Risk almak, bireyin, alacağı kararların sonucu olarak başarı ya da başarısızlığın tahmin edilmesinin zor olduğu ortamlarda, inisiyatif kullanarak seçimini yapmasıdır (Timuroğlu ve Akpunar 2017).

Girişimci risk alma noktasında diğer bireyler ile kıyaslandığında daha fazla risk almaya yönelik davranış içerisinde bulunurlar. Girişimci bireyler üzerine genel bir tanımlamaya göre risk alabilmek girişimci olabilmenin ilk şartları arasında gösterilmektedir. Girişimci kişi risk alabildiğince bu durumdan pozitif yönlü etki sağlayabilir. Bu durumun farkında olan girişimci bireyler için başarıya ulaşabilmek daha kolay ve sistematik bir hala gelebilmektedir (Korkmaz 2012).

2.3.3. Yenilikçi Olma

Çağımızda girişimci bireyler fırsatları öngörebilen ve bunları kendi fikirleri ile bir olgu haline getiren, azmi ve bireysel yetenekleri ile birleştiren, olumsuz piyasa koşullarında önüne çıkabilecek riskleri avantaja çevirebilen kişi olarak tanımlanabilir (Demirel ve Tikici 2004). Küresel gelişmelerin de etkisi ile rekabet ortamındaki sert koşullar günden güne zorlaşmaktadır. İşletmelerin rekabet ortamına uyum sağlayıp, direnç gösterebilmeleri için eskisinden daha fazla emek sarf etmeleri gerekmektedir.

Değişen global pazar ortamı ve rakip işletme sayısı artış göstermektedir (Rauch ve Frese 2007). Bu bağlamda girişimci bireyler yenilik ürettiği sürece kendini geliştirebilir. Yeni teknikler geliştirmek, etkili ve güncel bir organizasyon ağı kurmak, farklı ürünler üretmek gibi düşünceleri ortaya koyabilmelidir. Girişimci kişi yenilik vasıtasıyla farklılığını gösterebilir ve buna bağlı olarak başarıya ulaşabilir. (Solmaz ve ark 2014).

2.3.4. Kontrol Odağı

Yapılacak olan işi ve bu işin sürekliliğini sağlayabilmek için yapılacak işin bütün bileşenleri ile bireyin kendi kontrolünde ilerlemesine yönelik odaklanması beklenir. Girişimcinin belirli bir düşünce çizgisinin ve hedeflerinin olması gerekir. Hedeflerine ulaşabilmesi için düşüncelerine bağlı olması, buna inanması önemlidir. Kontrol olgusunu İç ve dış olarak iki şekilde ele almak mümkündür. İç kontrol; kişinin geleceği noktasında kendi yaptıkları veya yapacakları ile kontrol sağlayacağına dayanan inançtır. Dış kontrol; kişinin kendisinden bağımsız olarak dış faktörlerin belirleyici olacağına dayanan inançtır (Solmaz ve ark 2014).

2.3.5. Belirsizliğe Karşı Tolerans

Rahatsız olma ve tehdit ortamında oluşan şartlara karşı esnek davranabilme durumudur (Timuroğlu ve Akpunar 2017). Belirsizliğe karşı tolerans durumu olan bireyler kişisel gelişimine önem verir, insanlara karşı empati yapar, risk durumlarında sakinliğini koruyarak girişimci kişilik özelliklerini taşıdığını belli etmektedir. Belirsizlik durumuna uzak olmak yani belirsizliğe karşı toleransın az olduğu durumlar, girişimciliğin yapısına uygun değildir (Demirel ve Tikici 2004).

Günden güne değişen sosyal yaşamın neden olduğu belirsizliğe maruz kalan girişimci bireylerin diğer bireylere göre belirsizliğe katlanma ve sabretme düzeyleri daha fazladır. Buna ek olarak belirsizlik durumunun birey üzerinde bir çeşit motivasyon, itici güç olarak kabul edildiği söylenebilir (Korkmaz 2012).

2.3.6. Kendine Güven

Girişimci, bireysel olarak aldığı kararları uygulayabilen ve bunu süreklilik halinde uygulayan, uygularken de risk almaktan kaçınmayan kişidir. Başarıya ulaşmış bir girişimci amacına giden yolda kendine güvenmeli ve inandığı düşüncenin

sürekliliğini sağlamalıdır. Girişimci bireylerin ihtisas alanlarında başarı sağlamaları kendine olan güvenleri ile eşgüdümlü olarak gerçekleşmektedir. Organizasyon akış şemasının sağlıklı bir şekilde devam edebilmesi için girişimcilerin kendilerine duydukları güven önemlidir. Buna bağlı olarak akış şemasındaki işleyiş hızlı ve verimli bir şekilde işleyebilmektedir (Korkmaz 2012).

2.4. Girişimcilik Eğilimini Etkileyen Faktörler

2.4.1. Din

Din bir olgu olarak girişimcilik ile bağlantısı olan sosyolojik açıdan ise kişilerin duygu ve düşüncelerinin yaşadığı sosyal çevreden etkilenebildiği bir düşünceye dayanmaktadır. Din kavramının girişimciliğe etkisi ise yaygın olarak dinin sosyolojik bağlantıları üzerinedir. Yaygın olarak din, girişimcilik davranışlarını etkileme noktasında araştırmalara konu olmuştur. Din kavramının davranışları etkilemesi durumu toplumsal değerler vasıtasıyla olmaktadır. Literatür incelendiğinde dini inanışların kişilerin girişimcilik davranışları üzerinde etkisi olduğu gözlenmektedir. Din kavramının kişilerin yaşamlarında merkezi bir yere sahip olması ve toplumların yaşamları üzerinde organize edici bir gücünün olması sebebiyle bu kavramın incelenmesi gerekliliği doğmuştur (Kılınç ve Yener 2019).

2.4.2. Kültür

Kültürler birbirleriyle kıyaslandığında farklı değerlere, gelenek ve görenek yapısına göre şekillenmiştir. Bu farklılıklar bireylerin kişilik özelliklerinin oluşumu aşamasında direkt etkisi olmuştur. Bu etki ise bireyin çocukluk döneminde aile yaşantısı içerisinde maruz kaldığı uygulamalardan yetişkin bir birey haline gelmesine kadar geçen zamana kadar uzanabilir (Doğan ve ark 2018)

İnsanların içinde bulunduğu bütün alanlarda insan en önemli unsurdur. Bu nedenle insanı kültürden bağımsız düşünmek doğru bir yaklaşım değildir. İnsan doğası gereği yaşadığı çevreden aldığı kültürleri yansıtırlar. Kültürlerin zaman içerisinde değişim göstermesiyle farklı alt kültür grupları meydana gelebilir. Toplumda yaşayan bireylerin kültürlerine karşı sahip oldukları bilgiye bağlı olarak yaşadıkları toplumun geçmişini, güncel durumunu ve geleceğine dair öngörüde bulunabilir. Buna bağlı olarak insan ve kültürün sürekli bir etkileşim içinde olduğu

söylenebilir. Bireyin işletme kurma fikri, bulunduğu toplumda var olan kültür ile etkileşimde olduğu için çevresinden aktarılan düşüncelerin önemli olduğu düşünülmektedir. Kültür seviyesi yüksek ve işletme kurma fikrinde olan işletmecilere destek veren toplumlarda gelişme gözlenmektedir. Toplumlarda bireylerin finansal başarısı belirgin oluyorsa buna bağlı olarak o kültürde girişimcilik destekleniyor olabilir (Demirel ve Tikici 2004).

2.4.3. Eğitim

Eğitim; girişimciliğin oluşmasında ve gelişim sürecinde önemli olan etkenlerden biridir. Girişimcilik eğitimi, girişimcilik yeteneklerinin ve davranışlarının geliştirilmesi bakımından oldukça önemli bir yere sahiptir. Girişimcilik üzerine verilecek olan eğitimlerin kalitesi girişimci bireylerin tutum ve davranışlarının istendik yönde geliştirilmesi açısından oldukça önemlidir. Bu noktada üniversitelerde verilen eğitimler daha fazla önem taşımaktadır (Lekoko ve ark 2012).

Girişimcilik eğitimi, girişim oluşturmada, ekonomik gelişme ve kariyer planlaması için oldukça önemlidir. Girişimcilik eğitimi, bilim, davranış biçimleri ve bireysel yetenekleri geliştirme araçlarından birisidir. Bir girişime yatırım yapma düşüncesi olan bireyler için, yeni işletmelerin yönetim stratejileri hakkında bilgi edinebilme, finansal hesaplamalar yapabilme, pazarlama stratejilerinin gerekliliği olan temel becerileri bilmek fayda sağlamaktadır (Olugbola 2017).

2.4.4. Aile Yapısı

Aile yapısı; girişimcilik kültürünü etkileyen faktörlerden birisi olarak nitelendirilebilir. Aile ortamı içerisince oluşan otoriter atmosfer bireylerde girişimcilik duygusunu tetikleyen bir etken olarak görülmektedir. Çocuğun aile içerisinde gördüğü kültürel eğitim tüm yaşamları boyunca etkili olacaktır. Çocuklar dünyaya gözleri açtıkları andan itibaren ebeveynleri ile büyür ve onların davranışlarını taklit etme gereksinimi duyarlar. Bu anlamda memur aile yapısı içeresinde yetişmiş bireylerin girişimcilik düzeylerinin, diğer ebeveyn yapılarında yetişen bireylere göre daha farklı olduğunu söylemek mümkündür. Çocukların aileler tarafından erken yaşlarda yönlendirilmesi, cesaretlendirilmesi ve yapacağı eylemlerde desteklenmeleri gelecekte çocukların girişimcilik duygusunu geliştirmelerine imkân sağlayacaktır (Güney 2008).

2.4.5. Yaş ve Cinsiyet

Girişimcilik ve cinsiyet arasında önemli bir bağlantının olup olmadığına dair şimdiye kadar pek çok araştırma yapılmış ve bu yapılan araştırmalarda anlamlı bir ilişkinin varlığı tespit edilmiştir. Erkeklerin başarma isteği ve arzuları kadınlara göre biraz daha fazla olmalarından dolayı girişimcilik adına daha fazla uygulayıcı oldukları gözlenmektedir (Şeşen ve Basım 2012).

Erkeklerin genel olarak girişimcilik yapma sebebi maddi imkanlarını artırmak, gelirini yükseltmek olurken, kadınların ise hobi alanı oluşturmak için girişim yapmaktadırlar. Araştırmalar dikkate alındığında erkekler kaynak sağlama noktasında çoğunlukla bankaların kredi fırsatlarından yararlanmaktalardır. Kadınlar ise kendi birikimleri ve öz kaynaklarını kullanmayı seçerler (OECD 2018).

Girişimcilik; bireylerin belli bir birikimi ve tecrübesi sonucunda oluşmaktadır. İnsanların yaşı ilerledikçe girişimcilik düşüncesi azalır. Yaşlandıkça insanlar için zaman kavramı daha önemli bir hale gelir. Bireyler girişim yeni bir girişim faaliyetinde bulunduğu zaman bunun kendisine geri dönüşü noktasında uzun bir süreç oluşturacağından dolayı bu fikirlerinden vazgeçebilmektedirler. Bu duruma paralel olarak bireyler daha çok maaşlı çalışabilecekleri sabit işleri seçmektedirler (Ayar 2019).

2.5. Girişimcilik Eğitimi

Girişimcilik eğitimi üzerine yapılmış olan çalışmalar değerlendirildiğinde ABD'nin ön planda olduğu gözlenmektedir. Girişimcilik eğitimiyle alakalı olarak 1947'de "Harvard Business Scholl" da ilk eğitimler verilmiştir. Bu alanda açılan ilk akademik programlar ise 1960'lı yıllardan itibaren artmaya başlamıştır (Yılmaz 2014). Girişimcilik eğitimi karışık gibi görünen bir olgudur. Bunun sebebi ise girişimciliğin anlamsal boyutta ne olduğuna dair net bir tanımının olmaması ve işleyiş sürecindeki sübjektif yapı ile alakalıdır. Bu açıdan bakıldığında, öğrencilere yeni fikirler üretebilme, özgür ve verimli alanlar oluşturulması gibi unsurların girişimcilik eğitimine entegre edilmesi öğrencilerin gelişimi için önemlidir (Bulut ve Arslan 2014).

Üniversiteler araştırmalardan ekonomik gelir sağlama yoluyla ve yeni yapılacak araştırmalar için altyapı hazırlaması gibi özellikleriyle girişimciliğin gelişiminde önemli rol oynamaktadır. Bu noktada üniversitelerin öğrencilere verdiği eğitim ile girişimcilik düşüncesi olan bireyleri dolaylı olarak desteklemektedir. Üniversitelerin bu eğitim sürecinde uyguladığı eğitimin tekniğini ve uygunluğunu titizlikle yürütmelidir (Çolakoğlu T. ve Çolakoğlu H. 2016).

2.5.1. Türkiye'de Girişimcilik Eğitimi

Girişimciliğe yönelik engelleyici olarak nitelendirdiğimiz faktörleri tespit etmek ve seviyesini belirlemek oldukça zor bir süreçtir. Bu alanda kayda değer ciddi olarak nitelendirebileceğimiz çalışmalar Ekonomik Kalkınma ve İş birliği Örgütü (OECD) ve Dünya Girişimcilik Platformunu (GEM) tarafından yürütülmektedir. OECD tarafından yapılan çalışmalar incelendiğinde, girişimcilik temelde üç ana başlıkta toplanır. Bunlar; Devlet programları, Altyapı koşulları, Kültürel davranışlardır (Bozkurt ve ark 2012)

Türkiye'de üniversitelerde verilen girişimcilikle ilgili dersler genel olarak seçmeli olarak verilmektedir. Bu durum öğrenci kontenjanı ve ders kredisi açısından yeterli olmamaktadır. Son dönemlerde üniversitelerde girişimcilikle alakalı yeni bölümler açılmıştır. Türkiye'de de üniversiteler dışında girişimcilik ile ilgili verilen eğitimler güncel durumla farklılık göstermemekte ve genel olarak müfredatlarda girişimcilikle ilgili dersler bulunmamaktadır (Yelkikalan ve ark 2010).

3. LİDERLİK

3.1. Liderlik Kavramı

Liderlik kavramı için literatürde yer alan çalışmalar incelendiğinde farklı yazarlar tarafından yapılmış olan pek çok tanımlamaya rastlamak mümkündür. Bununla birlikte liderlik kavramı için kesin bir tanımlamanın kabul görmesi noktasında net bir durum bulunmamaktadır (Bakan 2009). Bu bağlamda liderlik ile ilgili bazı tanımlar şunlardır; Lider, kendisini takip eden kişileri belirli hedefler için bir araya getirme ve onları bu hedefleri gerçekleştirmek üzere harekete geçirme yeteneğidir (Ke ve Wei 2008). Diğer bir tanıma göre kişinin belirlenmiş amaçlar

doğrultusunda başka kişilerin hareketlerini etkileme ve yönlendirme yeteneğidir (Aksu 2017).

İnsanların gruplar halinde veya yalnız olarak yaşamaya başladıklarından bu yana bir yönetilme, yönlendirilme ihtiyaçları olmuştur. Bu durum geçmiş çağlardan bu zamana kadar insanlar için sürekli önemini korumuştur (Başaran 2004). Liderlik ise bu yönlendirilme ve yönetilme gereksinimi sebebiyle ortaya çıkmıştır. Genel anlamda liderlik, bireyler ve gruplar arasında otoriteye dayanan bir kavramdır. Liderler nüfuzunu kullanarak grup üyelerini belli bir amaç etrafında birleştirebilir. Bir diğer tanımlamaya göre grubun başka üyelerinden daha kabiliyetli ve zeki olma durumudur. Liderlik ile alakalı birçok tanımlama yapılabilmektedir fakat genel olarak hepsinin anlamsal boyuttu ortak görüşü desteklediği gözlenmektedir. Bu ortak görüş liderlik özelliği olan bireyin yapılan faaliyette yönetimi esas almasıdır (Erdem ve Dikici 2009).

İyi bir lider, astları ve toplum tarafından kabul görebilmesi için bazı liderlik ilkelerini etkili bir şekilde uygulaması önemlidir. Bu doğrultuda Sharma ve Jain (2013)'e göre ideal bir liderin uygulaması gereken liderlik ilkelerini şu şekilde belirtmiştir.

- **Kendini tanıma ve kendini geliştirme**: Kendini tanımak için, niteliklerin anlaşılması, geliştirilmesi ve güçlendirilmesi gerekmektedir.
- **Teknik olarak yetkin olma**: Bir lider teknik olarak yaptığı işi iyi bilmeli ve çalışanların görevleri konusunda yeterli donanıma sahip olmalıdır.
- **Eylemler için sorumluluk alma**: Örgütü zirvelere taşımanın yolları aranmalıdır. İşler ters gittiği zaman genellikle inşaları suçlama eğiliminde olunur bu durumlarda başkalarına suç bulmayın. Durumu analiz ederek, düzeltmek için önlemler alınmalı ve daha sonraki mücadeleye geçilmelidir.
- **Doğru ve zamanında kararlar alma**: Problemleri iyi çözebilmek ve karar verebilmek için planlama araçları kullanılmalıdır.
- **Örnek olma**: Çalışanlar için rol model olunmalıdır. Çalışanlar sadece yapmaları gereken şeyleri duymamalı, bunları aynı zamanda görmeleri de gerekmektedir.
- **Çalışanlar tanınmalı ve onların refahları gözetilmeli**: İnsanın özüne ve çalışanlara içten bir şekilde bakmanın önemi bilinmelidir.

- **Çalışanların bilgilendirilmesi:** Yalnızca çalışanlarla değil, kıdemli kişilerle ve başka önemli kişilerle nasıl iletişim kurulacağı bilinmelidir.
- **Çalışanlarda sorumluluk duygusunu karşı bir hassasiyet geliştirilmesi:** Mesleki olarak sorumluluk bilinci kazanılmasına yardımcı olabilecek karakter özelliklerinin geliştirilmesi için destek olunmalıdır.
- **Görevlerin anlaşılır, denetlenebilir ve gerçekleştirilebilir olduğundan emin olma:** İletişim bu sorumluluk için bir anahtardır.

Bu ilkelere paralel olarak literatürde yapılmış diğer çalışmalar incelendiğinde Bakan ve Büyükbeşe (2010) iyi bir liderin sahip olması gereken özellikleri aşağıdaki gibi belirtmiştir:

- **Fiziksel özellikler**: Aktif ve enerjik olmak.
- **Zekâ ve yetenek**: Yargılama, bilgili, akıcı şekilde konuşma ve kesinlik.
- **Kişilik**: Yaratıcı olmak, açık sözlü olmak, dürüst davranmak ve etik davranmak,
- **İş ile ilgili özellikler**: Başarı dürtüsü, ileriye dönük hırslı olmak, sorumluluk içgüdüsü, göreve bağlılık ve amaçlara ulaşmak için sorumluluk alabilmek.
- **Sosyal özellikler**: İş birliği yeteneği olmak, prestijli, popüler olmak ve sosyal olmak, kişiler arası yetenekler, naif ve nazik davranmak.

3.2. Liderlik Yaklaşımları

3.2.1. Özellikler Yaklaşımı

Özellikler kuramı, Birinci Dünya Savaşı zamanında subaylar için ihtiyaç sebebiyle oluşmuştur. Birinci dünya savaşında Amerika Psikoloji Derneği bazı psikologlar askeri personel seçiminde görevlendirilmiştir. Bu psikologların çalışmaları sonucunda, Alfa Zekâ Testi gibi ölçme ve seçme araçları oluşturmuşlardır. Oluşturulmuş olan bu araçların birbirine yakın tekniklerle kullanılmasıyla birlikte özellikler yaklaşımı ortaya çıkmıştır (Demir ve ark 2010). Özellikler yaklaşımını savunanlar için, kişinin lider olabilmesi doğuştan sahip olduğu özellikler ile mümkündür. Liderin fiziksel, zihinsel ve sosyal olarak sahip olduğu özelliklerin diğer bireylerden farklı olması gerektiğini düşünmektedirler (Tengilimoğlu 2005).

Bazı araştırmacılara göre ise özellikler yaklaşımı eleştirilmiş ve liderin içinde bulunduğu duruma ve davranışlarına göre değerlendirilmesini savunmaktadırlar. Bu araştırmacılar değişen durumlarda liderlerin davranışları hakkında gözlem çalışmaları yapmışlardır (Bass ve Bass 2009). Bu araştırmacılardan bir kısmı davranışsal yaklaşımın diğer kısmı ise durumsallık yaklaşımının oluşmasına öncülük etmişlerdir (Mendenhall ve ark 2013).

Tablo 3.1. Liderlikte Fiziksel ve Kişisel Özellikler (Eren, 2010).

Fiziksel Özellikler	Kişisel Özellikler
• Boy • Kilo • Güç • Yaş • Fiziksel Olgunluk Belirtileri • Sağlık Durumu • Yakışıklılık ve Güzellik faktörlerinin önemi tartışılmıştır.	• Zekâ • Hitabet Kabiliyeti • İletişim ve haberleşme yeteneği • Güven vermek • Riski alabilmek • Cesaret ve Özgüven faktörlerin önemi tartışılmıştır.

3.2.2 Davranışsal Yaklaşım

Bu yaklaşıma göre liderleri başarı ve yetkinliğe ulaştıran özellikler, kişisel becerilenden ziyade liderlik sürecinde gösterdiği davranışlardır. Buna paralel olarak yapılmış çalışmalarda liderlerin davranışlarının temelindeki eğilimleri esas alınmıştır. Liderlerin iletişim biçimleri, planlamamaları ve amaç belirleme noktasındaki davranışları liderin yetkinliğini ön plana çıkaran etkenler olarak gösterilebilir (Tengilimoğlu 2005). Bu konu üzerine yapılmış olan araştırmalar incelendiğinde yetki devri, planlama ve denetim sistemleri gibi davranışlar, liderin etkinliğinde belirleyici olarak değerlendirilebilir (Hamarat 2010).

1960-1980 yılları arasında ortaya çıkan durumsallık yaklaşım, ideal liderlik özelliklerinin belirlenmesinden ziyade bu özelliklerin değişen durumlara göre etkinliklerinin de farklılaşabileceğine odaklanmışlardır (Köseoğlu 2019). Bu yaklaşım kalifiyeli, örgüt misyonuna bağlı ve sorumluluk alabilen çalışanlar söz konusu olduğunda katılımcı liderlik tipinin uygun olacağını savunmaktadır. Karşıt

durumda ise otokratik liderlik tipinin uygulanmasının daha uygun olabileceğini savunmaktadırlar. Genel olarak duruma ve şartlara bağlı olarak uygulanacak liderlik tiplerinde değişkenlik olabileceği düşüncesini savunurlar (Öztürk 2016)

3.3. Liderlik Tarzları

3.3.1. Otokratik Liderlik

Yetkilerin hepsini elinde bulunduran otokratik liderlik tipinde bütün kararlar lider tarafından alınır. Otokratik liderliğin uygulandığı bir örgüt ortamında, örgütün hedefleri ve planları kararlaştırılırken çalışanların fikir sunma ya da müdahale etme hakkı yoktur. Otokratik lider tarzında lider kişi kendisini aldığı kararlara ve emirlere uygun olarak davranılmasını bekler (Şafaklı 2005). Klasik liderlik anlayışının bir bölümü olarak kabul edilse de esasen otokratik liderlik, yetki ve kontrolün bir kişide olmasından ziyade, liderin çevresindekilerin menfaatine göre hareket etmesi ve bu sayede örgüt içerisinde bir bütünlük oluşturma olarak değerlendirilebilir. Otokratik liderlik tarzında lider, çevresinde bulunanların uyum içerisinde çalışmasını ister ve bu doğrultuda birtakım standartlar oluşturur (Çetin ve Beceren 2007). Otokratik liderlikte kararların hızlı bir şekilde alınması önemli olmakla birlikte bazı zamanlarda da grup üyelerinin fikrini almadan karar vermek de fayda sağlayabilir (Chukwusa 2018).

Otokratik liderliği oluşturan temel özellikler şu şekilde belirtilmiştir:

- Grup üyelerinin çok az veya hiçbir girdisi yoktur.
- Kararları lider verir.
- Tüm çalışma yöntemleri lider tarafından belirlenir.
- Kararlar ve görev alma konusunda grup üyelerine daha az güvenilir (Cherry 2006)

3.3.2. Demokratik Liderlik

Demokratik liderlik yaklaşımını esas alan liderlerin, karar alma sürecinde astlarına olan güven duyguları yüksektir. Demokratik lider örgütün alt tabakalarında çalışanlara daha geniş boyutlarda yetki vermektedirler. Bu yetki sayesinde alt tabakalarda çalışan kişiler daha özerk bir alanda çalışma imkanına sahip olurlar.

Lider ortak olarak alınacak kararlarda, misyon belirleme gibi durumlarda aslarına motivasyon sağlar (Gonos ve Gallo 2013). Demokratik lider, son kararı kendisinin verebilme yetkisini elinde bulundurmasına rağmen, astları ile fikir alışverişinde bulunur ve onların karar alma sürecinde etkin olmalarını ister. Liderin bu yaklaşımı astlarını karar alma sürecine dahil etmekle birlikte onların yeteneklerinin de gelişmesine katkı sağlar. Bu sayede astlar kendi kariyerlerini yönetme ve görevde yükselme gibi durumları kendi performanslarına bağlı ilerletme şansına sahiptirler. Bu durum astlara olumlu yönde motivasyon sağlar (Bhatti ve ark 2012).

Demokratik liderliği oluşturan temel özellikler şu şekilde belirtilmiştir:

- Grup üyeleri, liderler kararlar üzerinde son sözü söyleyebilmesine rağmen, fikirlerini ve düşüncelerini paylaşmaya teşvik edilir.
- Grup üyeleri süreç içerisinde gruba daha fazla bağlı hisseder.
- Yaratıcılık teşvik edilir ve ödüllendirilir (Cherry 2006).

3.3.3. Serbestlik Tanıyan Liderlik

Serbestlik tanıyan liderlik yaklaşımına göre liderler astlarına karar verme noktasında daha fazla özgürlük tanımaktadırlar. Üyeler tarafından alınan bütün kararlara lider izin vermektedir. Kendilerine yüklenen sorumlulukları alma noktasında çekimser bir davranış içerisinde olabilmektedirler. Bu tip liderlik yaklaşımında lider astlarına serbestlik tanıma eğiliminde olurlar. Astlar sorumlu oldukları işlerin bitirilmesi noktasında istedikleri yöntemi kullanmakta serbesttir. (Chang 2017).

Örgüt içerisinde astlarına tam serbesti tanıyan lider yetkisine çok fazla ihtiyaç duymaz. Astlarını kendi hallerine bırakır ve çalışanlara sağlanan imkanlar dahilinde onlardan plan ve program geliştirmelerini bekler. Çalışanlarını sergilediği davranışlar ile motive eder. Astlarına tam serbesti sağlayan liderler yetkilerini kullanma haklarının ellerinde bulundurmalarına rağmen bu hakları astlarına bırakırlar (Eren 2001). Diğer bir taraftan çalışanların serbestleştirildiği liderlik tarzında veya ceza, yaptırım gibi uygulamaların sık kullanıldığı etkileşimci liderlik tarzında çalışanların düşünce ve önerilerini paylaşmada daha çekimser kaldıkları gözlenmiştir (Kılıç ve ark 2014).

3.3.4. Karizmatik Liderlik

Günümüzde liderlik ile alakalı olarak geliştirilmiş ve geliştirilmekte olan birçok çalışma yürütülmekte ve "Karizmatik Liderlik" ise bu çalışmalar arasında önemli olanlardan birisidir (Çelik 2013). Karizmatik liderlik, 1980'li yıllardan itibaren önemini artırmaya başlamıştır. Bu yıllardan öncesine bakıldığında karizmatik liderlik dini ve politik liderler esas alınarak çalışmalar yürütüldüğü gözlenmiştir (Aykanat 2010). Karizmatik lider astlarına örnek teşkil eder, onlara bir çeşit kılavuzluk görevi yaparak hizmet eder. Belirsiz durumların yaşandığı süreçlerde müdahale ederek duruma netlik getirir. Karizmatik liderler örgüt içerisindeki güven ortamını tesis ederek ortak bir misyonun oluşması esasında hareket eder. Genel olarak örgün menfaatinin söz konusu olduğu zamanlarda fedakârlık yapma eğilimindedirler (Babcock-Roberson ve Strickland 2010).

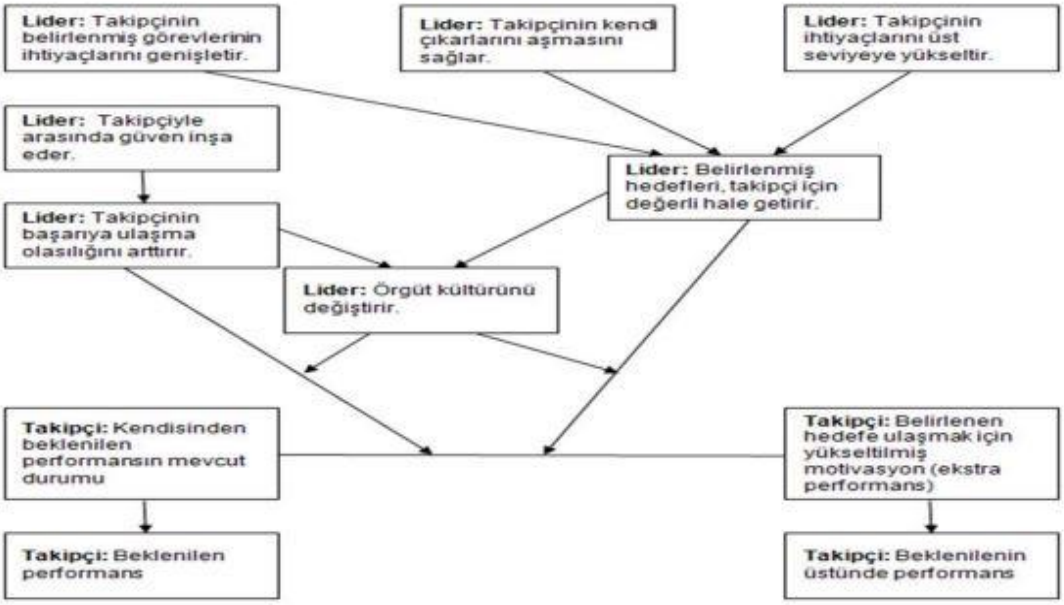
3.3.5. Dönüşümcü Liderlik

Dönüşümcü liderlik, liderlerin astlarını dönüştürüp onların fikir ve düşüncelerinde değişiklik yapılabildiği bir liderlik yaklaşımıdır (Chang 2017). Dönüşümcü liderler çalışanları üzerinde güdüleme yöntemiyle kontrol sağlar. Entelektüel yaklaşımları ile çalışanları motive ederler. Onlarına örgüt amaçlarına yönelik daha fazla ilgi oluşturmasını amaçlarlar ve bu yönde gayret gösterirler. Çalışanların kişisel çıkarlarından ziyade örgüt çıkarlarına öncelik vermesini isterler (Karip 1998).

Gurup içerisindeki kişilerin bireysel performansı ve potansiyelinin olumlu yönede gelişmesi liderin yönlendirmesi ve desteği ile mümkündür. Lider için birincil görevlerin arasında ihtiyaçların belirlenmesi vardır. Örgütün çıkarları doğrultusunda hedeflere odaklanma dönüşümcü liderliğin temelini oluşturur (Avalio 2005).

Dönüşümcü lider için çalışan kişilere yenilik ve değişimin oluşturduğunu hissettirmek bu yönde farkındalık kazandırmak oldukça önemlidir. Bu sayede çalışanların gayretleri ve istekleri artarak, yeni ve özgün çalışmaların çıkarılmasına fırsat oluşmaktadır. Dönüşümcü liderler çalıştığı kurumların strateji ve işlevlerini ilgilendiren süreçlerde değişimler meydana getirerek çalışanları etkisi altına alabilmektedir. Bu sayede çalışanların düşüncelerinde yenilik ve değişimin bir gereklilik olduğu inancı oluşmaktadır (Cömert 2004).

Dönüşümcü liderler çalışanlara yönelik motivasyon sağlamak ve onların ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik eğilimde olmayı esas alır. Onlardan bu sayede performanslarının üstüne çıkmalarını sağlayacak güç oluşturur (Northouse 2021).

Şekil 3.1. Dönüşümcü Liderlik (Bass 1985)

3.3.6. Stratejik Liderlik

Stratejik liderlik, olağanüstü olarak ortaya çıkan olumsuz durumlardaki belirsizliğe karşı örgüt içerisinde var olan yetenekleri keşfederek örgüt menfaatine yönelik hizmete sunmaktır. Bu bağlamda stratejik liderlik, değişimin getirdiği belirsizlik ve kaos ortamına karşı örgüt çıkarlarına fayda sağlayan uygulamaların geliştirilmesine yardımcı olmakla birlikte, örgüt amaçlarının ve geleceğinin belirlenmesinde önem taşımaktadır (Boal ve Schultz 2007). Buna ek olarak stratejik liderlerin organizasyonel konularda belli becerilere sahip olmaları gerekir. Bunlar; stratejik olarak yönlendirebilen, aklındaki stratejiyi uygulayabilen, astlarını ve organizasyona sağlayabilen, etkin bir şekilde kritik hamleler yapabilen özelliklere sahip olması beklenir. Diğer bir taraftan stratejik liderlerin kişisel olarak da belli özellikleri kendisinde bulundurması beklenir. Bunlar; süreklilik halinde bir çalışma temposu, uyum kapasitesi ve bilgeliktir (Davies B. ve Davies B.J 2004).

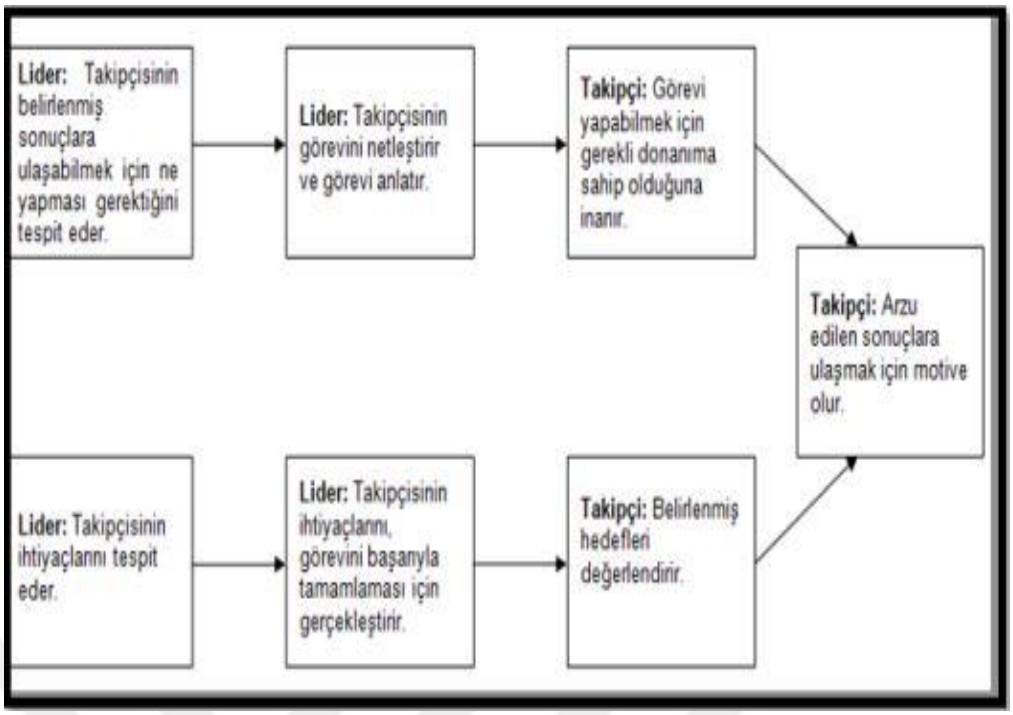
3.3.7. Vizyoner Liderlik

Vizyon kavramı 1990 yıllarından sonra yönetim alanında sıklıkla kullanılmaya başlanmıştır. Latince bir kelime olup, uyanıklığı ifade ederken ve bir olguyu anlama, kavrama karşılığında kullanılabilmektedir. Yine hayalperestlik anlamına gelen karşılıkları da mevcuttur (Çetin 2009). Vizyoner lider, örgütün amaçlarını belirlemede, geleceğe dair planlamaları asları ile oluşturan ve tavırlarıyla onları motive eden, örnek olan kimsedir (Küçük ve Demirtaş 2016). Örgüt yapısında gerçekleşen güncellemeleri ve geleceğe dair alınacak kararların belirlenmesinde oldukça önemlidir. Güncelleme süreçlerinde örgüt içerisinde oluşan vizyonun ve örgüt üyelerinin ufkunu genişleten vizyoner liderler, örgütlerin geleceği açışından oldukça önemlidir (Deniz 2014).

3.3.8. Etkileşimci Liderlik

21. yüzyıldan itibaren dünyada küresel olarak büyük bir gelişim değişim meydana gelmiştir. Bu değişim ve gelişim hareketlerine bağlı olarak yönetim algılısında ve liderlik tarzlarında büyük değişimler meydana gelmiştir. Özellikle yönetim algısındaki değişime paralel olarak örgütlerde çalışan bireylerin düşünce tarzları ve yaratıcılık özelliklerinde gelişme gözlenmiştir (Uslu 2011). Etkileşimci lider genel olarak astlarının işlerini nasıl yapacağı konusunda karar alarak, iş nihai sonuca ulaştığında veya hedefine ulaştığında astlarını ödüllendirmektedir. Bu liderlik tipinde astların pozisyonları liderler tarafından belirlenir (Buluç 2009).

Etkileşimci liderlik etkili olduğu süreçler farklılık gösterebilmektedir. Lider, çeşitli problemlerden dolayı ödüllendirme konusunda pasif davranabilmektedir. Lider, çalışanları istendik yönde motive edebilmek için yeterli beceri ve donanıma sahip olması gerekmektedir (Yammarino ve Bass 1990).

Şekil 3.2. Etkileşimci Liderliğin Uygulama Aşamaları (Bass 1985).

4. GEREÇ VE YÖNTEM

4.1. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı spor bilimleri fakültelerinde öğrenim görmekte olan öğrencilerin girişimcilik ve liderlik düzeyleri arasındaki ilişkiyi incelemek ve bu konu üzerinde yapılmış olan çalışmalara katkıda bulunmaktır.

4.2. Araştırmanın Evren ve Örneklemi

Araştırmamızın evrenini ülke genelinde spor bilimleri fakülteleri oluştururken örneklem ise iç anadolu ve ege bölgesinde yer alan üniversitelerden randomize olarak belirlenen Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, Selçuk Üniversitesi ve Karamanoğlu Mehmet Bey Üniversitesi spor bilimleri fakülteleri beden eğitimi ve spor öğretmenliği, antrenörlük eğitimi, spor yöneticiliği ve rekreasyon bölümlerinde öğrenim gören öğrencilerden oluşmaktadır. Anket formları bu üç üniversitede öğrenim gören 117 kadın, 304 erkek, toplamda ise 421 öğrenciye uygulanmıştır. Araştırmaya katılım gösteren öğrenciler tesadüfi yöntem ile seçilmiştir.

4.3. Veri Toplama Araçları

Çalışmamızda öğrencilerin liderlik düzeylerine ait verileri ölçmek için Gençlik Liderlik Özellikleri ölçeği, Girişimcilik düzeylerine ait verileri ölçmek için ise Üniversite Öğrencileri Girişimcilik ölçeği kullanılmıştır. Bunlara ek olarak öğrencilerin demografik özelliklerini ölçmek amacıyla "Kişisel Bilgi Formu" kullanılmıştır.

4.4. Kişisel Bilgi Formu

Bilgi formu 6 sorudan oluşturulmuş olup; Cinsiyet, Yaş, Sınıf Düzeyi, Aile Gelir Durumu, Anne Eğitim Durumu ve Baba Eğitim Durumunu içeren sorulara yer verilmiştir.

4.5. Gençlik Liderlik Özellikleri Ölçeği (GLÖÖ)

Cansoy ve Turan (2016) tarafından geliştirilmiş olan Gençlik Liderlik Özellikleri Ölçeği (GLÖÖ) yapılan geçerlilik ve güvenilirlik analizleri sonucunda; 40 madde ve 7 faktörden oluştuğu tespit edilmiştir. Bu faktörler; Mücadele İsteği ve

Hedef Koyma, İletişim Kurabilmek, Grup Becerileri, Güven Duyma ve Güvenilir Olma, Karar Verme Becerileri, Problem Çözme Becerileri ve Sorumluluk olarak belirlenmiştir. Katılımcıların liderlik özellikleri ölçmeye yönelik tutumları 5'li likert tipi ölçek üzerinden değerlendirilmiş olup; Hiçbir Zaman- Nadiren- Ara sıra -Sıklıkla -Her zaman olarak cevaplandırılmaktadır. Ölçeğin tamamına ilişkin güvenirlik için hesaplanan Cronbach Alpha iç tutarlık katsayısı 0,92 olarak rapor edilmiştir.

Tablo 4.1. GLÖÖ Yönelimleri Ölçeğinin Boyut ve Maddeleri

Gençlik Liderlik Özellikleri Ölçeği	**Alt Boyutlar**	**Maddeler**
	Mücadele İsteği ve Hedef Koyma	19, 25, 22, 20, 48, 30, 3
	İletişim Kurabilmek	67, 98, 100, 68, 99, 66, 97
	Grup Becerileri	94, 95, 103, 105, 96, 104, 93
	Güven Duyma ve Güvenilir Olma	54,60, 57, 56, 53, 61
	Karar Verme Becerileri	70, 71, 72, 73
	Problem Çözme Becerileri	74, 75, 76, 77
	Sorumluluk	88, 27, 29, 87, 81

4.6. Gençlik Liderlik Özellikleri Ölçeği (GLÖÖ) Güvenirlik Analizleri

Gençlik Liderlik Özellikleri Ölçeğinin iç tutarlılığını belirlemek için anket likert tipi olması nedeniyle Cronbach Alfa katsayısı yöntemi kullanılmıştır. Anketi oluşturan tüm maddelerin toplam puanları üzerinden hesaplanarak iç tutarlığını veren Cronbach Alfa Katsayısı ölçeğin genel güvenirliği için .95 olarak bulunmuştur.

4.7. Üniversite Öğrencileri Girişimcilik Ölçeği

Yılmaz ve Sünbül (2009) tarafından geliştirilmiş olan "Üniversite Öğrencilerine Yönelik Girişimcilik Ölçeği" 36 maddeden oluşmaktadır. Katılımcıların girişimcilik özelliklerini ölçmeye yönelik tutumları 5'li likert tipi ölçek üzerinden değerlendirilmiş olup; Hiçbir Zaman-Nadiren-Bazen-Sık sık-Çok sık olarak cevaplandırılmaktadır. Güvenirlik analizleri sonucu ölçeğin Cronbach Alfa güvenirlik katsayısı 0,90 olarak rapor edilmiştir

4.8. Üniversite Öğrencileri Girişimcilik Ölçeği Güvenirlik Analizleri

Üniversite Öğrencileri Girişimcilik Ölçeğinin iç tutarlılığını belirlemek için anket likert tipi olması nedeniyle Cronbach Alfa katsayısı yöntemi kullanılmıştır. Anket tek boyuttan oluşmaktadır. Anketi oluşturan tüm maddelerin toplam iç tutarlığını veren Cronbach Alfa Katsayısı ölçeğin genel güvenirliği için .93 olarak

bulunmuştur. Bu bulgular ışığında kullanılan ölçeklerin güvenilir olduğu görülmektedir.

4.9. Verilerin Analizi

Üniversitelerin Spor Bilimleri Fakültesindeki yetkili kişilerle iletişime geçtikten sonra araştırmacı vasıtasıyla Selçuk Üniversitesi, Dumlupınar Üniversitesi, Karamanoğlu Mehmet Bey Üniversitesi öğrencileri tarafından cevaplandırılmıştır.

Verilerin analizi için SPSS 21 IBM istatistik paket program kullanılmıştır. Verilerin hesaplanması için her alt boyutun ortalama puanı alınmıştır. GLÖÖ toplam puanı ve alt boyut ortalamalarının ve girişimcilik ölçeği toplam puanının normal dağılım değerlerine sahip olmadığı anlaşılmıştır ($p<0,05$). Fakat bu alt boyutların ve Ölçek toplam puanlarının basıklık ve çarpıklık katsayıları incelendiğinde basıklık ve çarpıklık katsayılarının +3 ile -3 değerleri arasında olduğu gözlenmektedir. Jondeau ve Rockinger (2003)'e göre alt boyutların çarpıklık ve basıklık katsayılarının +3 ile -3 arasında değiştiğinde bu alt boyutlarında normal dağılım parametrelerine uygun koşulları taşıdığını belirtmiş ve çizilen histogram grafiklerinde de bariz bir sapma gözlemlenmediğinden bu alt boyuttaki verilerin normal dağılım gösterdikleri düşünülerek verilerin analizinde parametrik testlerden yararlanılmıştır. Araştırmamızda Frekans analizi, Independent Samples T Testi, One Way Anova Testi, Güvenirlik Analizleri ayrıca Korelasyon ve Linear Regresyon Analizleri uygulanmıştır. Bulguların anlamlılık seviyesi için $p<0,05$ değeri baz alınmıştır.

5. BULGULAR

5.1. Katılımcılara Ait Demografik Bilgiler

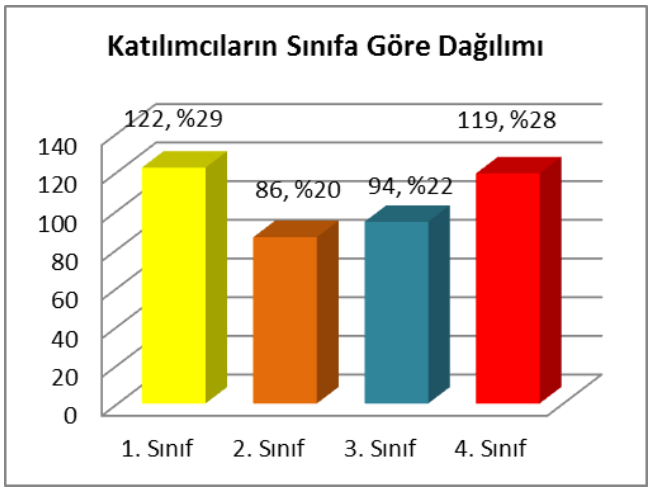
Şekil 5.1. Katılımcıların Yaşa Göre Dağılımları

Şekil 5.1.'e göre Katılımcıların Yaş Dağılımları incelendiğinde 188'ü (%45) 22-25 yaş aralığında, 233'ü ise (%55) 18-21 yaş aralığında bulunan öğrencilerden oluşmaktadır.

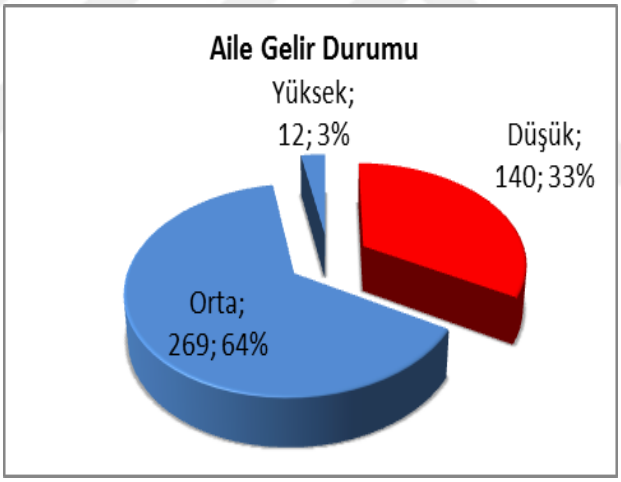
Şekil 5.2. Katılımcıların Cinsiyete Göre Dağılımları

Şekil 5.2.'ye göre Katılımcıların Cinsiyet Dağılımları incelendiğinde 117'si (%28) kadın, 304'ü (%64,6) erkek öğrencilerden oluşmaktadır.

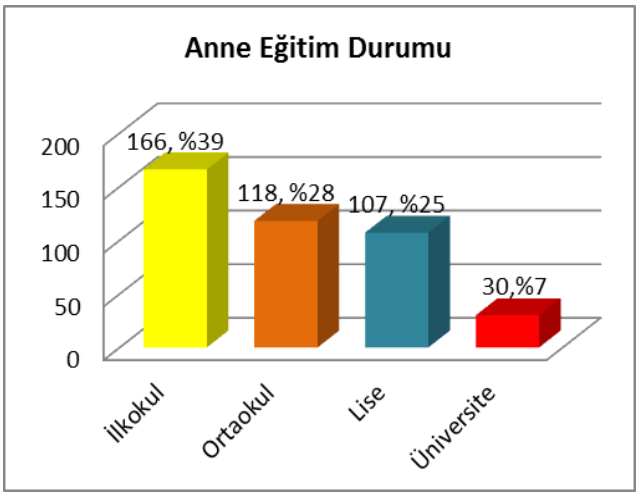
Şekil 5.3. Katılımcıların Sınıfa Göre Dağılımları

Şekil 5.3'e göre Katılımcıların sınıf dağılımları incelendiğinde; 122'si (%29) 1.sınıf, 86'sı (%20) 2. Sınıf, 94'ü (%22) 3. Sınıf ve 119'u (%28) 4. Sınıf öğrencilerinden oluşmaktadır.

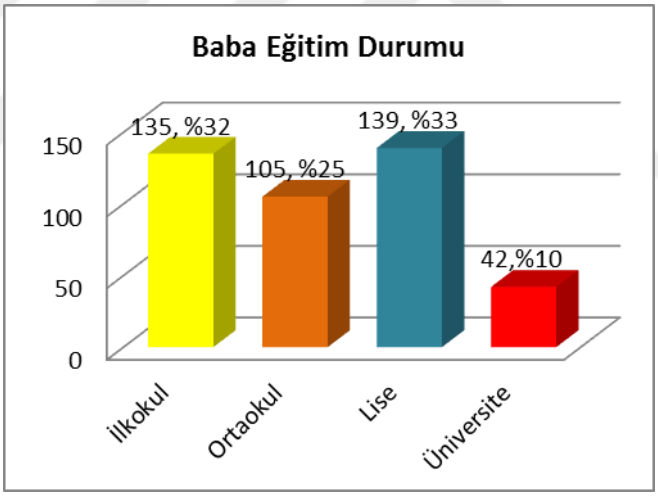
Şekil 5.4. Aile Gelir Durumu

Şekil 5.4'e göre Katılımcıların Aile Gelir Durumu dağılımları incelendiğinde 12'si (%3) Yüksek,269'u (%64) Orta,140'ı (%33) Düşük olarak gözlenmektedir.

Şekil 5.5. Anne Eğitim Durumu

Şekil 5.5'e göre Katılımcıların Anne Eğitim Durumu dağılımları incelendiğinde 166'sı (%39) İlkokul, 118'i (%28) Ortaokul, 107'si (%25) Lise ve 30'u (%7) Üniversite eğitimine sahip olduğu gözlenmektedir.

Şekil 5.6. Baba Eğitim Durumu

Şekil 5.6'ya göre Katılımcıların Baba Eğitim Durumu dağılımları incelendiğinde 135'i (%32) İlkokul, 108'i (%25) Ortaokul, 139'u (%33) Lise ve 42'si (%10) Üniversite eğitimine sahip olduğu gözlenmektedir.

Tablo 5.1. Katılımcıların Cinsiyete Göre Girişimcilik ve Liderlik Düzeyleri

	Cinsiyet	**N**	**Ort**	**Ss**	**t**	**p**
Mücadele isteği ve hedef koyma	Kadın	117	4,0440	0,65155	-0,222	0.824
	Erkek	304	4,0597	0,65099		
İletişim kurabilmek	Kadın	117	3,9158	0,72895	-0,275	0,783
	Erkek	304	3,9366	0,68068		
Grup becerileri	Kadın	117	4,1832	0,64677	0,666	0,506
	Erkek	304	4,1391	0,59248		
Güven duyma ve güvenilir olma	Kadın	117	4,2778	0,62438	1,554	0,121
	Erkek	304	4,1727	0,62026		
Karar verme becerileri	Kadın	117	4,1774	0,62720	0,926	0,355
	Erkek	304	4,1102	0,68109		
Problem çözme becerileri	Kadın	117	4,1774	0,70103	1,093	0,275
	Erkek	304	4,0938	0,70349		
Sorumluluk	Kadın	117	4,1641	0,62842	1,501	0,134
	Erkek	304	4,0579	0,65868		
Girişimcilik Ölçeği Toplam Puanı	Kadın	117	139,60	19,269	-0,803	0,422
	Erkek	304	141,15	17,224		
Liderlik Ölçeği Toplam Puanı	Kadın	117	164,9060	21,16274	0,809	0,419
	Erkek	304	163,0888	20,45543		

***p <0,05**

Tablo 5.1 incelendiğinde sınıf değişkenine göre Liderlik ölçeğinin, tüm alt boyutlarında anlamlı bir fark olmadığı gözlenmektedir. Bununla birlikte Girişimcilik ve Liderlik ölçeği toplam değerlerinde de yaş değişkenine göre anlamlı bir fark tespit edilememiştir.

Tablo 5.2. Katılımcıların Yaşa Göre Girişimcilik ve Liderlik Düzeyleri

	Yaş Grubu	N	Ort	Ss	t	p
Mücadele isteği ve hedef koyma	18-21	*233*	*4,0785*	*0,64379*	0,813	0,416
	22-25	*188*	*4,0266*	*0,65910*		
İletişim kurabilmek	18-21	*233*	*3,8749*	*0,71437*	-1,845	0,066
	22-25	*188*	*4,0000*	*0,66236*		
Grup becerileri	18-21	*233*	*4,1147*	*0,62881*	-1,381	0,168
	22-25	*188*	*4,1968*	*0,57866*		
Güven duyma ve güvenilir olma	18-21	*233*	*4,1760*	*0,66110*	-0,952	0,342
	22-25	*188*	*4,2340*	*0,57105*		
Karar verme becerileri	18-21	*233*	*4,1524*	*0,66741*	0,805	0,421
	22-25	*188*	*4,0997*	*0,66599*		
Problem çözme becerileri	18-21	*233*	*4,1180*	*0,71394*	0,034	0,973
	22-25	*188*	*4,1157*	*0,69103*		
Sorumluluk	18-21	*233*	*4,0901*	*0,68603*	0,095	0,924
	22-25	*188*	*4,0840*	*0,60758*		
Girişimcilik Ölçeği Toplam Puanı	18-21	*233*	*140,78*	*17,362*	0,070	0,944
	22-25	*188*	*140,65*	*18,388*		
Liderlik Ölçeği Toplam Puanı	18-21	*233*	*163,0644*	*21,28583*	-0,585	0,559
	22-25	*188*	*164,2500*	*19,85930*		

***p <0,05**

Tablo 5.2 incelendiğinde sınıf değişkenine göre Liderlik ölçeğinin, tüm alt boyutlarında anlamlı bir fark olmadığı gözlenmektedir. Bununla birlikte Girişimcilik ve Liderlik ölçeği toplam değerlerinde de yaş değişkenine göre anlamlı bir fark tespit edilememiştir.

Tablo 5.3. Katılımcıların Sınıfa Göre Girişimcilik ve Liderlik Düzeyleri

	Sınıf	**N**	**Mean**	**Ss**	**df**	**F**	**p**	**LSD**
Mücadele isteği ve hedef koyma	1. Sınıf	*122*	*4,12*	*0,64*	420	***1,215***	0,303	
	2. Sınıf	*86*	*4,10*	*0,60*				
	3. Sınıf	*94*	*4,01*	*0,67*				
	4. Sınıf	*119*	*3,99*	*0,68*				
İletişim kurabilmek	1. Sınıf	*122*	*3,83*	*0,71*	420	***1,324***	0,265	
	2. Sınıf	*86*	*3,95*	*0,69*				
	3. Sınıf	*94*	*3,93*	*0,67*				
	4. Sınıf	*119*	*4,01*	*0,69*				
Grup becerileri	1. Sınıf	*122*	*4,06*	*0,68*	420	***1,323***	0,266	
	2. Sınıf	*86*	*4,19*	*0,51*				
	3. Sınıf	*94*	*4,18*	*0,63*				
	4. Sınıf	*119*	*4,20*	*0,58*				
Güven duyma ve güvenilir olma	1. Sınıf	*122*	*4,10*	*0,69*	420	***1,780***	**0,15***	**1-4**
	2. Sınıf	*86*	*4,22*	*0,55*				
	3. Sınıf	*94*	*4,22*	*0,64*				
	4. Sınıf	*119*	*4,28*	*0,57*				
Karar verme becerileri	1. Sınıf	*122*	*4,07*	*0,69*	420	***0,565***	0,638	
	2. Sınıf	*86*	*4,14*	*0,64*				
	3. Sınıf	*94*	*4,19*	*0,66*				
	4. Sınıf	*119*	*4,13*	*0,67*				
Problem çözme becerileri	1. Sınıf	*122*	*4,04*	*0,74*	420	***1,040***	0,374	
	2. Sınıf	*86*	*4,08*	*0,68*				
	3. Sınıf	*94*	*4,19*	*0,70*				
	4. Sınıf	*119*	*4,16*	*0,67*				
Sorumluluk	1. Sınıf	*122*	*4,09*	*0,73*	420	***0,043***	0,988	
	2. Sınıf	*86*	*4,07*	*0,65*				
	3. Sınıf	*94*	*4,09*	*0,66*				
	4. Sınıf	*119*	*4,10*	*0,57*				
Girişimcilik Ölçeği Toplam Puanı	1. Sınıf	*122*	*141,11*	*18,95*	420	***0,153***	0,927	
	2. Sınıf	*86*	*139,98*	*15,49*				
	3. Sınıf	*94*	*140,12*	*17,04*				
	4. Sınıf	*119*	*141,34*	*18,90*				
Liderlik Ölçeği Toplam Puanı	1. Sınıf	*122*	*161,66*	*22,30*	420	***0,516***	0,671	
	2. Sınıf	*86*	*164,23*	*18,76*				
	3. Sınıf	*94*	*164,16*	*20,70*				
	4. Sınıf	*119*	*164,67*	*20,25*				

***p <0,05**

Tablo 5.3 incelendiğinde sınıf değişkenine göre liderlik ölçeğinin, güven duyma ve güvenilir olma alt boyutu dışındaki tüm alt boyutlarda anlamlı bir fark olmadığı gözlenmektedir. Bununla birlikte girişimcilik ve liderlik ölçeği toplam değerlerinde de sınıf değişkenine göre anlamlı bir fark tespit edilememiştir.

Tablo 5.4. Katılımcıların Aile Gelir Durumuna Göre Girişimcilik ve Liderlik Düzeyleri

	Gelir Düzeyi	N	Mean	Ss	df	F	p	LSD
Mücadele isteği ve hedef koyma	1. Düşük	*140*	*3,9837*	*0,68930*	420	2,069	0,128	
	2. Orta	*269*	*4,0807*	*0,63109*				
	3. Yüksek	*12*	*4,3214*	*0,53496*				
İletişim kurabilmek	1. Düşük	*140*	*3,9347*	*0,66641*	420	0,152	0,859	
	2. Orta	*269*	*3,9241*	*0,70974*				
	3. Yüksek	*12*	*4,0357*	*0,68681*				
Grup becerileri	1. Düşük	*140*	*4,0929*	*0,61066*	420	0,991	0,372	
	2. Orta	*269*	*4,1790*	*0,60476*				
	3. Yüksek	*12*	*4,2143*	*0,63742*				
Güven duyma ve güvenilir olma	1. Düşük	*140*	*4,1083*	*0,67083*	420	2,536	**0,08***	**1-2**
	2. Orta	*269*	*4,2528*	*0,58830*				
	3. Yüksek	*12*	*4,1528*	*0,70517*				
Karar verme becerileri	1. Düşük	*140*	*4,0518*	*0,72562*	420	1,904	0,15	
	2. Orta	*269*	*4,1589*	*0,63081*				
	3. Yüksek	*12*	*4,3542*	*0,67805*				
Problem çözme becerileri	1. Düşük	*140*	*4,0482*	*0,75740*	420	1,012	0,364	
	2. Orta	*269*	*4,1524*	*0,66320*				
	3. Yüksek	*12*	*4,1250*	*0,90139*				
Sorumluluk	1. Düşük	*140*	*3,9757*	*0,68843*	420	3,197	0,042	
	2. Orta	*269*	*4,1398*	*0,62589*				
	3. Yüksek	*12*	*4,2167*	*0,65204*				
Girişimcilik Ölçeği Toplam Puanı	1. Düşük	*140*	*139,71*	*17,408*	420	0,469	0,626	
	2. Orta	*269*	*141,11*	*18,019*				
	3. Yüksek	*12*	*143,83*	*18,404*				
Liderlik Ölçeği Toplam Puanı	1. Düşük	*140*	*161,0071*	*22,26540*	420	1,788	0,169	
	2. Orta	*269*	*164,7472*	*19,68718*				
	3. Yüksek	*12*	*167,9167*	*20,69896*				

***p <0,05**

Tablo 5.4 incelendiğinde aile gelir düzeyi değişkenine göre liderlik ölçeğinin, Güven duyma ve güvenilir olma alt boyutu dışındaki tüm alt boyutlarda anlamlı bir fark olmadığı gözlenmektedir. Bununla birlikte girişimcilik ve liderlik ölçeği toplam değerlerinde de aile gelir düzeyi değişkenine göre anlamlı bir fark tespit edilememiştir.

Tablo 5.5. Katılımcıların Anne Eğitim Durumuna Göre Girişimcilik ve Liderlik Düzeyleri

Anne Eğitim		N	Mean	Ss	df	F	p	LSD
Mücadele isteği ve hedef koyma	İlkokul	*166*	*3,9716*	*0,64853*	420	*1,730*	0,104	
	Ortaokul	*118*	*4,0702*	*0,65044*				
	Lise	*107*	*4,1175*	*0,67230*				
	Üniversite	*30*	*4,2381*	*0,53364*				
İletişim kurabilmek	İlkokul	*166*	*3,7849*	*0,68263*	420	*4,883*	**0,002***	**1-2** **1-3** **1-4**
	Ortaokul	*118*	*3,9576*	*0,73565*				
	Lise	*107*	*4,0828*	*0,63889*				
	Üniversite	*30*	*4,0905*	*0,63610*				
Grup becerileri	İlkokul	*166*	*4,0938*	*0,59304*	420	*2,662*	**0,048***	**3-1** **3-2**
	Ortaokul	*118*	*4,0932*	*0,64225*				
	Lise	*107*	*4,2710*	*0,59063*				
	Üniversite	*30*	*4,2714*	*0,55309*				
Güven duyma ve güvenilir olma	İlkokul	*166*	*4,1426*	*0,65063*	420	*2,059*	0,11	
	Ortaokul	*118*	*4,1610*	*0,63565*				
	Lise	*107*	*4,3022*	*0,56688*				
	Üniversite	*30*	*4,3333*	*0,56222*				
Karar verme becerileri	İlkokul	*166*	*4,0361*	*0,68217*	420	*2,720*	**0,044***	**1-3** **1-4**
	Ortaokul	*118*	*4,1186*	*0,71813*				
	Lise	*107*	*4,2336*	*0,59208*				
	Üniversite	*30*	*4,3083*	*0,54805*				
Problem çözme becerileri	İlkokul	*166*	*4,0828*	*0,70999*	420	*1,174*	0,319	
	Ortaokul	*118*	*4,0657*	*0,73411*				
	Lise	*107*	*4,2243*	*0,65780*				
	Üniversite	*30*	*4,1250*	*0,68779*				
Sorumluluk	İlkokul	*166*	*4,1024*	*0,64788*	420	*0,663*	0,575	
	Ortaokul	*118*	*4,0203*	*0,69547*				
	Lise	*107*	*4,1383*	*0,62490*				
	Üniversite	*30*	*4,0867*	*0,59116*				
Girişimcilik Ölçeği Toplam Puanı	İlkokul	*166*	*18,136*	*18,136*	420	*0,153*	0,16	
	Ortaokul	*118*	*18,318*	*18,318*				
	Lise	*107*	*17,520*	*17,520*				
	Üniversite	*30*	*13,726*	*13,726*				
Liderlik Ölçeği Toplam Puanı	İlkokul	*166*	*160,7952*	*20,51534*	420	*3,044*	**0,029***	**1-3**
	Ortaokul	*118*	*162,6525*	*22,65851*				
	Lise	*107*	*167,6355*	*19,21644*				
	Üniversite	*30*	*168,3667*	*14,99536*				

***p <0,05**

Tablo 5.5 incelendiğinde anne eğitim durumu değişkenine göre liderlik ölçeğinin, İletişim kurabilmek, grup becerileri ve karar verme becerileri, dışındaki tüm alt boyutlarda anlamlı bir fark olmadığı gözlenmektedir. Liderlik ölçeği toplam değerlerinde anlamlı bir farklılığın olduğu gözlenmektedir. Girişimcilik ölçeği toplam değerleri üzerinde ise anlamlı bir farklılık tespit edilememiştir.

Tablo 5.6. Katılımcıların Baba Eğitim Durumuna Göre Girişimcilik ve Liderlik Düzeyleri

Baba Eğitim		**N**	**Mean**	**Ss**	**df**	**F**	**p**	**LSD**
Mücadele isteği ve hedef koyma	İlkokul	*135*	*4,0085*	*0,66544*	420	***1,649***	0,178	
	Ortaokul	*105*	*4,1265*	*0,61932*				
	Lise	*139*	*4,0946*	*0,63202*				
	Üniversite	*42*	*3,8980*	*0,71969*				
İletişim kurabilmek	İlkokul	*135*	*3,8243*	*0,70375*	420	***2,816***	**0,039***	**1-2**
	Ortaokul	*105*	*4,0762*	*0,64135*				
	Lise	*139*	*3,9466*	*0,70727*				
	Üniversite	*42*	*3,8571*	*0,69629*				
Grup becerileri	İlkokul	*135*	*4,0847*	*0,66625*	420	***2,095***	0,1	
	Ortaokul	*105*	*4,1592*	*0,59936*				
	Lise	*139*	*4,2436*	*0,52262*				
	Üniversite	*42*	*4,0408*	*0,66655*				
Güven duyma ve güvenilir olma	İlkokul	*135*	*4,1494*	*0,66145*	420	***0,979***	0,40	
	Ortaokul	*105*	*4,1825*	*0,64943*				
	Lise	*139*	*4,2734*	*0,51935*				
	Üniversite	*42*	*4,1825*	*0,73049*				
Karar verme becerileri	İlkokul	*135*	*4,0389*	*0,70438*	420	***1,600***	0,189	
	Ortaokul	*105*	*4,1667*	*0,63989*				
	Lise	*139*	*4,2032*	*0,64238*				
	Üniversite	*42*	*4,0774*	*0,67057*				
Problem çözme becerileri	İlkokul	*135*	*4,1019*	*0,77826*	420	***2,946***	**0,033***	**4-1**
	Ortaokul	*105*	*4,1143*	*0,64210*				**4-2**
	Lise	*139*	*4,2140*	*0,64659*				**4-3**
	Üniversite	*42*	*3,8512*	*0,72427*				
Sorumluluk	İlkokul	*135*	*4,0919*	*0,66006*	420	***1,784***	0,149	
	Ortaokul	*105*	*4,1181*	*0,66373*				
	Lise	*139*	*4,1252*	*0,60158*				
	Üniversite	*42*	*3,8714*	*0,72961*				
Girişimcilik Ölçeği Toplam Puanı	İlkokul	*135*	*139,42*	*18,746*	420	***2,806***	**0,039***	**4-2**
	Ortaokul	*105*	*143,14*	*18,240*				**4-3**
	Lise	*139*	*142,00*	*16,989*				
	Üniversite	*42*	*134,62*	*14,822*				
Liderlik Ölçeği Toplam Puanı	İlkokul	*135*	*161,3407*	*22,28351*	420	***2,172***	0,091	
	Ortaokul	*105*	*165,3429*	*20,04938*				
	Lise	*139*	*165,9281*	*18,54514*				
	Üniversite	*42*	*158,7381*	*22,33564*				

***p <0,05**

Tablo 5.6 incelendiğinde baba eğitim durumu değişkenine göre liderlik ölçeğinin, problem çözme becerileri dışındaki tüm alt boyutlarda anlamlı bir fark olmadığı gözlenmektedir. Liderlik ölçeği toplam değerlerinde anlamlı bir farklılığın olmadığı gözlenmektedir. Girişimcilik ölçeği toplam değerleri üzerinde ise anlamlı bir farklılık olduğu gözlenmektedir.

Tablo 5.7. Korelasyon Tablosu

	Mücadele İsteği	**Iletişim Kurabilme**	**Grup becerileri**	**Güven Duyma**	**Karar Verme**	**Problem Çözme**	**Sorumluluk**	**Girişimcilik Toplam**	**Liderlik Toplam**
Mücadele İsteği	1								
İletişim kurabilmek	,520**	1							
Grup becerileri	,594**	,655**	1						
Güven Duyma	,477**	,436**	,672**	1					
Karar Verme	,573**	,545**	,655**	,634**	1				
Problem Çözme	,516**	,507**	,659**	,578**	,719**	1			
Sorumluluk	,504**	,386**	,532**	,563**	,542**	,631**	1		
Girişimcilik Toplam	,686**	,646**	,622**	,457**	,616**	,596**	,488**	1	
Liderlik Toplam	,775**	,764**	,871**	,777**	,817**	,802**	,727**	,752**	1

**. Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

Tablo.5.7 Korelasyon tablosuna göre liderlik özellikleri alt boyutlarının katsayıları incelendiğinde, mücadele isteği ile girişimcilik arasında anlamlı, pozitif ve orta düzeyde (r=,686; p<0.01), iletişim kurabilme ile girişimcilik arasında anlamlı, pozitif ve orta düzeyde (r=,646; p<0.01), grup becerileri ile girişimcilik arasında anlamlı, pozitif ve orta düzeyde (r=,622; p<0.01). Güven duyma ile girişimcilik arasında anlamlı, pozitif ve orta düzeyde (r=,457; p<0.01). Karar verme ile girişimcilik arasında anlamlı, pozitif ve orta düzeyde (r=,616; p<0.01), problem çözme ile girişimcilik arasında anlamlı, pozitif ve orta düzeyde (r=,596; p<0.01), sorumluluk ile girişimcilik arasında anlamlı, pozitif ve orta düzeyde (r=,488; p<0.01) bir ilişki gözlenmiştir. Bunun yanı sıra girişimcilik genel puanıyla liderlik toplam puanı arasında yine pozitif yönde ancak yüksek bir ilişki tespit edilmiştir (r=,752; p<0,01).

Tablo 5.8. Regresyon Tablosu

Girişimcilik Toplam Puanı	B	Standart Hata	β	t	p	F	R	R^2	Adjusted R^2	VIF
Sabit	38,436	4,348		8,841	,000[b]	99,363	,792[a]	0,627	0,621	0,621
Mucadele İsteği	9,976	1,111	0,364	8,977	,000[b]					1,826
Iletişim Kurabilme	7,341	1,062	0,286	6,912	,000[b]					1,897
Grup becerileri	2,022	1,535	0,069	1,317	0,189					3,043
Guven Duyma	-2,106	1,282	-0,074	-1,642	0,101					2,228
Karar verme becerileri	3,472	1,323	0,130	2,625	0,009					2,717
Problem Çözme becerileri	3,597	1,252	0,142	2,873	0,004					2,709
Sorumluluk	1,049	1,138	0,038	0,921	0,357					1,923

Bağımlı Değişken: Girişimcilik toplam puanı **p<0.01

5.8. Regresyon tablosuna göre liderlik alt boyutları bağımsız değişkenlerinden mücadele isteğinin (%36,4), iletişim becerilerinin (%28,6), problem çözme becerilerinin (%14,2) ve karar verme becerilerinin (%13) girişimcilik üzerine anlamlı ve pozitif olarak yordadığı görülmektedir.

Tablo 5.9. Normallik Testi Sonuçları

	Çarpıklık (Skewness)	Çarpıklık St.Hatası	Basıklık (Kurtosis)	Basıklığın St.Hatası
Girişimcilik Genel	-,125	,119	-,243	,237
Mücadele İsteği	-,422	,119	-,389	,237
İletişim Kurabilme	-,359	,119	-,472	,237
Grup Becerileri	-,635	,119	,462	,237
Güven Duyma	-,755	,119	,284	,237
Karar verme	-,491	,119	-,316	,237
Problem Çözme	-,604	,119	,073	,237
Sorumluluk	-,532	,119	-,160	,237
Liderlik Toplam Puan	-523	,119	,400	,237

6.TARTIŞMA

Araştırmamızda spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin cinsiyet faktörüne göre liderlik özellikleri açısından anlamlı bir farklılık tespit edilememiştir. Topaloğlu (2022) tarafından, gençlerin liderlik özelliklerinin belirlenmesi üzerine yapılan bir çalışmada cinsiyet faktörü üzerindeki alt boyutlarda herhangi bir anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Bozgüney (2021), Rekreasyon bölümü öğrencilerinin liderlik ve özgünlük düzeylerini incelediği bir çalışmasında liderlik üzerinde cinsiyet faktörüne bağlı olarak herhangi bir farklılığın olmadığı sonucuna ulaşmıştır. Yine Castillo ve ark. (2020) tarafından, beden eğitimi bölümü öğrencileri üzerinde yapılan bir çalışmada öğrencilerin cinsiyet faktörü göre dönüşümsel liderlik davranışlarında herhangi bir farklılığın olmadığı sonucuna ulaşmışlardır. Bu bulgular araştırmamızda bulduğumuz sonuçlarla benzerlik göstermektedir. Yine literatürde farklı çalışma grupları üzerinde yapılmış olan çalışmalarda Heilman ve ark. (1989) erkek, kadın ve yöneticiler üzerinde yapmış olduğu bir çalışmasında kadınların daha az özgüvene sahip oldukları, erkeklerin ise daha otokratik liderlik anlayışına sahip olduklarını tespit etmişlerdir. Terry (1984) Elit sporcular üzerinde yapmış olduğu bir çalışmada elit düzeydeki erkek üniversite sporcularının kadın üniversite sporcularına göre daha fazla otokratik antrenör stilini tercih ettikleri sonucuna ulaşmıştır. Bu durumların çalışmamız ile benzerlik göstermemesinin sebebi olarak örneklem grup üzerindeki bölgesel farklılıklardan kaynaklandığı düşünülmektedir. Genel olarak liderlikle ilgili literatürde yer alan çalışmalara bakıldığında gençler üzerindeki çalışmaların yeterli seviyelerde olmadığı ve yapılan çalışmalar ağırlıklı olarak antrenör ve yöneticiler ekseninde yapıldığı için gençlerin cinsiyete göre liderlik algısı konusunda yeni çalışmalara ihtiyaç olduğu düşünülmektedir.

Araştırmamızda spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin cinsiyet faktörüne göre girişimcilik özellikleri açısından anlamlı bir farklılık tespit edilememiştir. Nas ve Temel (2018) Beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerinin girişimcilik düzeylerini ölçmeye yönelik yapmış oldukları bir çalışmada cinsiyet faktörü üzerinde anlamlı farklığın olmadığını sonucuna ulaşmışlardır. Bu durum çalışmamızla benzerlik göstermektedir. Yine Demir ve ark (2015) spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin girişimcilikteki durumunu tespit edebilmek için yapılan bir araştırmada girişimciliği bir bütün olarak ele almış olup kız ve erkek öğrencilerin

girişimcilik karakter analizleri sonucunda cinsiyetin girişimcilikte belirleyici bir rol oynamadığını sonucuna ulaşmışlardır. Bu çalışmalardan elde edilen bulgular ile çalışma sonuçlarımız arasında benzerlik bulunmaktadır. Literatürde yer alan başka çalışmalar incelendiğinde çalışmamızla çelişen farklı bulgular da mevcuttur. Wang and Wong'un (2004) üniversite öğrencilerinin üzerinde yapmış olduğu bir çalışmasında erkek öğrencilerin girişimcilik düzeyinin kız öğrencilere kıyasla daha yüksek olduğunu tespit etmiştir. Yine başka çalışma grupları üzerinde yapılan çalışmalar incelendiğinde Schiller and Crewson'un (1997) 14-23 yaş arası gençler üzerinde yapmış olduğu bir çalışmasında erkeklerin girişimcilik düzeyinin kızlara kıyasla daha yüksek olduğu sonucuna ulaşmıştır. Bu bulgular araştırmamızda bulduğumuz sonuçlarla benzerlik göstermemektedir. Bu bulguların çalışmamız ile benzerlik göstermemesinin sebebi katılımcı grubun yaş ortalaması ve yaşadığı çevre gibi değişkenlerinin farklı olmasından kaynaklandığı söylenebilir.

Araştırmamızda spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin yaş faktörüne göre liderlik özellikleri açısından anlamlı bir farklılık tespit edilememiştir. Bozyiğit ve Çetin (2019) Spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin kendi kendine liderlik düzeylerini incelediği bir araştırmada yaş faktörü üzerinde anlamlı farklılığın olmadığını tespit etmişlerdir. Beden eğitimi ve Spor Yüksekokulunda öğrenim gören öğrencilerin empatik eğilimlerinin sporda tercih ettikleri lider davranışlarına ilişkin çalışmasında yaş faktörü ile liderlik davranışlarının arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığın olmadığı sonucuna ulaşmışlardır. Erkmen (2007) beden eğitimi ve spor yüksekokulunda öğrenim gören öğrencilerin empatik eğilimlerinin sporda tercih ettikleri lider davranışlarını karşılaştırdığı araştırmasında cinsiyet faktörünün liderlik davranışları üzerinde farklılaşmaya sebep olmadığı sonucuna ulaşmıştır. Farklı çalışma grupları üzerinde yapılmış çalışmalar incelendiğinde Köleşoğlu (2009) ilköğretim öğretmenlerinin liderlik özelliklerinin incelendiği araştırmasında katılımcıların liderlik özellikleri ile yaş faktörü arasında anlamlı bir farklılık bulunmadığını tespit etmiştir. Bu çalışmalardan elde edilen bulgular ile çalışma sonuçlarımız arasında benzerlik bulunmaktadır. Örneklem grupların çalışmamız ile yakın olmasının bulgularımıza yansıdığı söylenebilir.

Literatürde yapılmış olan başka çalışmalar da incelendiğinde çalışmamızda elde edilen sonuçlar ile çelişen araştırmaların da olduğu söylenebilir. Chelladurai ve

Carron (1983) basketbolcular üzerinde yapmış olduğu bir çalışmada küçük yaş gruplarında yer alan basketbol oyuncularının daha yaşlı oyuncular ile kıyaslandığında sosyal destek ve demokratik davranışı sergileme sıklıklarının daha fazla oldukları ve otoriter davranış sergileme sıklıklarının daha az olduğu sonucuna ulaşmıştır. Bu bulgunun çalışmamız ile benzerlik göstermemesinin sebebi olarak katılımcıların sosyal çevresi ve yetiştirilme tarzları gibi faktörlerin etkili olduğu söylenebilir.

Araştırmamızda spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin yaş faktörüne göre girişimcilik özellikleri açısından anlamlı bir farklılık tespit edilememiştir. Türkmen ve İşbilir (2014) Üniversite öğrencilerinin girişimcilik Eğilimlerinin incelenmesi amacıyla yapmış oldukları çalışmada yaş faktörü ile girişimcilik eğilimleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığın olmadığı sonucuna ulaşmışlardır. Yine Özman (2013) Spor yöneticiliği bölümü öğrencilerinin girişimcilik düzeylerinin incelenmesi amacıyla yapmış olduğu bir çalışmasında yaş faktörüne göre girişimcik düzeyleri üzerinde anlamlı bir farklılığın olmadığı sonucuna ulaşmıştır. Bu çalışmalardan elde edilen bulgular ile çalışma sonuçlarımız arasında benzerlik bulunmaktadır.

Araştırmamızda spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin sınıf düzeylerine göre liderlik özellikleri açısından güven duyma alt boyutu dışında anlamlı bir farklılık tespit edilememiştir. Buna göre güven duyma alt boyutunda 4. Sınıf düzeyinde olanların puanlarının 1.sınıf düzeyine göre istatistiksel olarak daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Tokmak (2020) Üniversite öğrencilerinin gençlik liderlik özellikleri ve özgüven düzeyleri üzerine yapmış olduğu bir araştırmasında güven duyma ve güvenilir olma alt boyutunun özgüven üzerinde etkisininin olduğunu tespit etmiştir. Yine Karataş (2021) Spor bilimleri fakültesinin liderlik yönelimleri ve iletişim becerileri üzerine yapmış olduğu bir çalışmada 4. Sınıf öğrencilerinin liderlik yaklaşımlarının 1.ve 2. Sınıf öğrencilerine göre daha belirgin olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Farklı çalışma grupları üzerinde yapılmış olan bazı çalışmalar incelendiğinde Arslan ve Uslu (2013) Öğretmen adaylarının liderlik özellikleri üzerine yapmış olduğu bir araştırmasında sınıf derecesi yüksek olan öğrencilerin liderlik özellikleri daha yüksek olduğu sonucunu tespit etmişlerdir. Bu sonuçlar güven duyma ve güvenilir olma boyutunda elde ettiğimiz sonuçları desteklemektedir.

Yücel (2011) Orta öğretim kurumlarında öğrenim gören, spor yapan ve yapmayan öğrencilerin liderlik özellikleri üzerine yapmış olduğu bir çalışmada liderlik stillerinin sınıf faktörüne göre farklılık oluşturmadığı sonucuna ulaşmıştır. Yine başka bir çalışmada Kurudirek (2011) Spor Yöneticiliği ve Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği öğrencilerinin liderlik stillerine yönelik değerlendirmeleri incelenmiş olup öğrencilerin sınıf düzeylerinin liderlik stilleri üzerine herhangi bir farklılık oluşturmadığı sonucuna ulaşmıştır. Bu sonuçlar çalışmamızda yer alan alt boyutlardan mücadele etme, grup becerisi, problem çözme, iletişim kurma, karar verme, sorumluluk alma ve liderlik toplam puanında elde edilen sonuçlarla benzerlik göstermektedir. Bu bulgular doğrultusunda, örneklem grubumuzda yer alan spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin büyük bir bölümünün spora aşina bireyler olduğu ve eğitim aldıkları sınıf düzeylerinin liderlik üzerinde belirleyici bir unsur olmadığı söylenebilir.

Araştırmamızda spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin sınıf düzeylerine göre girişimcilik özellikleri açısından anlamlı bir farklılık tespit edilememiştir. Biricik (2020) yapmış olduğu bir çalışmasında spor yöneticisi adaylarının aktif spor yapmalarına ve sınıflarına göre sosyal girişimcilik puanları üzerinde anlamlı bir farklılık olmadığını tespit etmiştir. Bu çalışmalarda elde edilen bulgular ile çalışmamızdaki bulgular arasında benzerlik bulunmaktadır. Literatürde yapılmış olan başka çalışmalar da incelendiğinde çalışmamızda elde edilen sonuçlar ile çelişen araştırmaların da olduğu söylenebilir. Aslanoğlu (2019) yapmış olduğu bir çalışmasında beden eğitimi ve spor yüksekokulunda öğrenim gören öğrencilerin sınıflar arasında girişimcilik algılarında 1. sınıfların lehine bir sonuca ulaşmıştır. Yine Pehlivan (2005) öğretmen adaylarına yönelik yapmış olduğu bir çalışmasında sınıf faktörü üzerinde 4. sınıfların lehine bir sonuca ulaşmıştır. Bu bulguların çalışmamız ile benzerlik göstermemesinin çeşitli demografik ve sosyoekonomik farklılıklardan kaynaklandığı söylenebilir.

Araştırmamızda spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin aile gelir durumlarına göre liderlik özellikleri açısından güven duyma alt boyutu dışında anlamlı bir farklılık tespit edilememiştir. Buna göre güven duyma alt boyutunda orta düzeyde aile gelirine sahip katılımcıların puanlarının düşük düzeyde aile gelirine sahip katılımcılara göre istatistiksel olarak daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Topçu (2021) Ortaöğretim öğrencilerinin liderlik ve özerk-bağımlı kişilik özelliklerini incelediği bir çalışmasında aile gelir durumuna bağlı özgüven ve ikna yeteneği alt boyutlarında yüksek aile gelir durumuna sahip katılımcılar lehine istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık tespit ederek çalışmamızda elde edilen güven duyma alt boyutundaki bulgular ile çelişmektedir. Bu bulgunun çalışmamız ile benzerlik göstememesinde bazı sosyoekonomik faktörlerin etkili olduğu söylenebilir. Demir ve ark. (2010) liderlik yaklaşımları ve liderlik tarzlarına ilişkin bir çalışmasında üniversite öğrencilerinin gelir durumu ile liderlik tarzları arasında anlamlı bir farklılığın olmadığını tespit etmiştir. Yine farklı bir çalışma grubu üzerinde Dinçer (2019) Ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersi yatkınlık düzeyleri üzerine yapmış olduğu bir çalışmada algılanan aile gelir durumunun öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yatkınlık düzeyleri arasında anlamlı bir ilişkinin bulunmadığı sonucuna ulaşmıştır. Bu çalışmalarda elde edilen bulgular ile çalışmamızdaki bulgular arasında benzerlik bulunmaktadır.

Araştırmamızda spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin aile gelir durumlarına göre girişimcilik özellikleri incelendiğinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık tespit edilememiştir. Özman (2013) Spor yöneticiliği bölümünde öğrenim gören öğrenciler üzerinde yapmış olduğu bir çalışmada öğrencilerinin gelir durumları ile girişimcilik düzeyleri arasında anlamlı bir ilişkinin bulunmadığı sonucuna ulaşmıştır. Çelik ve ark (2014) Üniversite öğrencileri üzerine yapmış olduğu bir çalışmada ise öğrencilerin aylık aile geliri ile girişimcilik niyetleri arasında bir ilişkinin bulunmadığı sonucuna ulaşmıştır. Yine farklı bir çalışma gruplarındaki bazı çalışmalar incelendiğinde İbicioğlu ve ark (2009) girişimciler üzerinde gerçekleştirdikleri bir çalışmada liderlik davranışı ile ailenin sosyoekonomik statüleri arasında bir ilişkinin olmadığı sonucunu tespit etmişlerdir. Karademir ve ark (2018) Öğretmen adaylarının girişimcilik düzeylerinin belirlenmesi üzerine yapmış oldukları bir çalışmada aile gelir durumu aile gelir durumunun öğretmen adaylarının girişimcilik düzeyleri üzerine herhangi bir etkisinin bulunmadığı sonucunu tespit

etmişlerdir. Bu çalışmalardan elde edilen bulgular ile çalışma sonuçlarımız arasında benzerlik bulunmaktadır.

Araştırmamızda spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin anne eğitim durumlarına göre liderlik özellikleri incelendiğinde iletişim kurma, grup becerileri, karar verme ve liderlik toplam puanda istatistiksel olarak anlamlı farklılık tespit edilirken problem çözme becerileri, mücadele isteği, sorumluluk ve güven duyma alt boyutlarında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. Buna göre iletişim kurma alt boyutunda ortaokul, lise ve üniversite düzeyinde olanların puanlarının ilkokul düzeyine göre istatistiksel olarak daha yüksek olduğu, karar verme alt boyutunda lise ve üniversite düzeyinde olanların puanlarının ilkokul düzeyine göre istatistiksel olarak daha yüksek olduğu, grup becerileri alt boyutunda lise düzeyinde olanların puanlarının ilkokul ve ortaokul düzeylerine göre istatistiksel olarak daha yüksek olduğu, liderlik toplam puanında ise lise düzeyinde olanların puanları ilkokul düzeyine göre istatistiksel olarak daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Akyürek (2020) farklı bir çalışma grubu olarak özel öğrenciler üzerinde yapmış olduğu bir çalışmasında anne eğitim durumu faktörüne göre lisans düzeyinde eğitime sahip olanların lehine bir sonuç tespit etmiştir. Bu sonuç karar verme ve iletişim kurma alt boyutlarında elde ettiğimiz sonuçları desteklemektedir. Saylık ve Anık (2021) Şırnak Üniversitesi'nde eğitim gören öğrencilerin gençlik liderlik özelliklerini belirlemek için yapmış olduğu bir araştırmasında öğrencilerin liderlik özelliklerinin ortalamasının yüksek düzeyde olduğu sonucuna ulaşmıştır. Bu sonuç liderlik toplam puanında elde ettiğimiz sonuçları desteklemektedir. Yine farklı çalışma grupları üzerinde yapılmış olan bir çalışmada Tüfekçi ve ark.(2016) gençlik kamplarında görev yapan liderlerin iletişim becerileri üzerine bir araştırmasında liderlerin gençlik kamplarındaki görevlerine göre iletişim becerileri incelenmiş ve grup lideri ve program sorumlularının puanları en yüksek olduğu sonucuna ulaşmıştır. Bu sonuç grup becerileri alt boyutunda elde ettiğimiz sonuçları desteklemektedir. Şipal (2022) Üniversite öğrencililerinin benlik saygısı ve liderlik yönelimleri üzerinde yapmış olduğu bir çalışmada anne eğitim durumu faktörüne göre katılımcıların benlik saygısı ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığın olmadığı sonucuna ulaşmıştır. Yine Kiriş (2018) Lise öğrencileri üzerinde yapmış olduğu bir çalışmada anne eğitim durumu faktörüne göre anlamlı bir farklılığın olmadığını tespit etmiştir. Benzer bulgular elde eden Yılmaz ve ark (2020) yapmış oldukları bir çalışmada

üniversite öğrencilerinin benlik saygısı ortalamalarının anne eğitim durumuna göre farklılık oluşturmadığı sonucuna ulaşmıştır. Bu çalışmalardan elde edilen bulgular çalışmamızda problem çözme becerileri, mücadele isteği, sorumluluk ve güven duyma alt boyutlarında elde ettiğimiz bulguları desteklemektedir.

Araştırmamızda spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin anne eğitim durumlarına göre girişimcilik özellikleri incelendiğinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık tespit edilememiştir. Şener (2019) Beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencileri üzerinde yapmış olduğu bir çalışmada anne eğitim durumu faktörüne göre anlamlı farklılığın olmadığını tespit etmiştir. Yine farklı bir çalışmada Çakır ve ark. (2016) hemşirelik bölümünde okuyan öğrenciler üzerinde yapmış olduğu bir çalışmada anne eğitim durumu faktörüne bağlı olarak anlamlı farklılığın olmadığı sonucuna ulaşmışlardır. Bu çalışmalardan elde edilen bulgular ile çalışma sonuçlarımız arasında benzerlik bulunmaktadır

Araştırmamızda spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin baba eğitim durumlarına göre liderlik özellikleri açısından incelendiğinde mücadele etme, grup becerisi, güven duyma, karar verme, sorumluluk alma ve liderlik toplam puanında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık tespit edilmezken, problem çözme ve iletişim kurma boyutlarında anlamlı bir farklılaşma tespit edilmiştir. Buna göre problem çözme alt boyutunda ilkokul,ortaokul ve lise düzeyinde olanların puanlarının üniversite düzeyine göre istatistiksel olarak daha yüksek olduğu, iletişim kurma alt boyutunda ise ortaokul düzeyinde olanların puanları ilkokul düzeyine göre istatistiksel olarak daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Kiriş (2018) Lise öğrencileri öğrencileri üzerinde yapmış olduğu bir çalışmada baba eğitim durumu faktörünün liderlik özellikleri üzerinde etkili olduğu sonucunu tespit etmiş olup çalışmamızda bazı alt boyutlarda elde etmiş olduğumuz sonuçları desteklemektedir. Literatürde yapılmış olan diğer çalışmalar incelendiğinde farklı sonuçlar da mevcuttur. Buna bağlı olarak Cansoy ve ark. (2016) Ölçek geliştirme ve öğrencilere yönelik bir çalışmasında baba eğitim düzeyine göre anlamlı bir farklılık gözlemlememiştir. Yücel (2011) Orta öğretim kurumlarında öğrenim gören, spor yapan ve yapmayan öğrencilerin liderlik özellikleri üzerine yapmış olduğu bir çalışmada ise liderlik stillerinin baba eğitim düzeyine göre farklılık oluşturmadığı sonucuna ulaşmışlardır. Bu çalışmalardan elde edilen bulgular ile çalışma sonuçlarımız arasında benzerlik bulunmaktadır

Araştırmamızda spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin baba eğitim durumlarına göre girişimcilik özellikleri incelendiğinde toplam puan ortalamalarında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. Çelikoğlu (2015) üniversite öğrencileri üzzerinde yapmış olduğu bir çalışmada girişimcilik eğilimlerinin baba eğitim durumunu lise ve üzeri olan bireylerin risk alma düzeylerinin daha yüksek olduğu sonucuna ulaşmıştır. Fidan ve ark. (2021) üniversite öğrencileri üzerinde yapmış olduğu bir araştırmada baba eğitim durumu ilkokul olan bireylerin girişimcilik eğilimi değerlerinin yüksek olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Bu çalışmalardan elde edilen bulgular ile çalışma sonuçlarımız arasında benzerlik bulunmaktadır. Literatürde yapılmış olan diğer çalışmalar incelendiğinde çalışmamızla çelişen sonuçlar da mevcuttur. Şener (2019) Beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencileri üzerinde yapmış olduğu bir çalışmada baba eğitim durumuna göre anlamlı farklılığın olmadığını tespit etmiştir. Farklı bir çalışma grubu üzerinde Dolu ve ark. (2016) tarafından hemşirelik bölümünde okuyan öğrenciler üzerinde yapılmış olan bir çalışmada baba eğitim durumuna göre anlamlı farklılığın olmadığı sonucuna ulaşmışlardır. Bu çalışmalardan elde edilen bulgular ile çalışma sonuçlarımız arasında benzerlik bulunmaktadır.

7. SONUÇ VE ÖNERİLER

Katılımcılıların liderlik ve girişimcilik değerleri arasında cinsiyet faktörüne bağlı olarak anlamlı bir farklılık tespit edilememiştir ($p<0.05$). Girişimcilik ve liderlik değerlerinde yaş faktörüne bağlı bir değişim tespit edilememiştir $p<0.05$). Girişimcilik değerlerinde sınıf faktörüne bağlı olarak anlamlı bir farklılık tespit edilmezken liderlik değerlerinde güven duyma boyutu dışında anlamlı farklılık tespit edilememiştir ($p<0.05$). Gruplar arası farklılık incelendiğinde güven duyma alt boyutunda 4. sınıf öğrencilerin puanlarının 1. sınıf öğrencilere göre istatistiksel olarak daha yüksek olduğu tespit edilmiştir ($p<0.05$). Liderlik değerleri arasında gelir durumu faktörüne bağlı olarak güven duyma boyutunda istatistiksel olarak anlamlı farklılık tespit edilirken, mücadele, iletişim kurma, grup becerisi, karar verme, problem durumu, sorumluluk ve liderlik toplam puanında istatistiksel olarak anlamlı farklılık tespit edilememiştir ($p<0.05$). Gruplar arası farklılık incelendiğinde güven duyma alt boyutunda orta düzeyde aile gelirine sahip katılımcıların puanlarının düşük düzeyde aile gelirine sahip katılımcılara göre istatistiksel olarak daha yüksek

olduğu tespit edilmiştir ($p<0.05$). Girişimcilik ölçeği değerleri arasında ise gelir durumu faktörüne bağlı olarak anlamlı bir farklılık tespit edilememiştir ($p<0.05$). Liderlik değerleri arasında anne eğitim durumuna bağlı olarak iletişim kurma, grup becerisi, karar verme ve liderlik toplam puanında istatistiksel olarak anlamlı farklılık tespit edilirken, problem çözme, mücadele isteği, güven duyma ve sorumluluk alma boyutlarında anlamlı bir farklılık tespit edilememiştir. Gruplar arası farklılık incelendiğinde iletişim kurma alt boyutunda ortaokul, lise ve üniversite düzeyinde olanların puanlarının ilkokul düzeyine göre istatistiksel olarak daha yüksek olduğu, karar verme alt boyutunda lise ve üniversite düzeyinde olanların puanlarının ilkokul düzeyine göre istatistiksel olarak daha yüksek olduğu, grup becerileri alt boyutunda lise düzeyinde olanların puanlarının ilkokul ve ortaokul düzeylerine göre istatistiksel olarak daha yüksek olduğu tespit edilmiştir ($p<0.05$). Girişimcilik değerleri arasında ise anne eğitim durumu faktörüne bağlı olarak anlamlı bir değişim tespit edilememiştir ($p<0.05$). Liderlik değerleri arasında baba eğitim durumuna bağlı olarak problem çözme ve iletişim kurma boyutlarında istatistiksel olarak anlamlı farklılık tespit edilirken, mücadele etme, grup becerisi, güven duyma, karar verme, sorumluluk alma ve liderlik toplam puanında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık tespit edilememiştir ($p<0.05$). Gruplar arası farklılık incelendiğinde problem çözme alt boyutunda ilkokul,ortaokul ve lise düzeyinde olanların puanlarının üniversite düzeyine göre istatistiksel olarak daha yüksek olduğu, iletişim kurma alt boyutunda ortaokul düzeyinde olanların puanları ilkokul düzeyine göre istatistiksel olarak daha yüksek olduğu tespit edilmiştir ($p<0.05$). Girişimcilik ölçeği değerleri arasında ise baba eğitim durumu faktörüne bağlı olarak anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir ($p<0.05$). Gruplar arası farklılık incelendiğinde ortaokul ve lise düzeyinde olanların puanlarının üniversite düzeyine göre istatistiksel olarak daha yüksek olduğu tespit edilmiştir ($p<0.05$). Çalışmamızdan elde edilen veriler doğrultusunda korelasyon analizi yapılmış olup spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin liderlik ve girişimcilik düzeyleri arasında genel olarak pozitif bir ilişkinin olduğu tespit edilmiştir.

Bu sonuçlara göre;

- Çalışmamız sonucunda spor bilimleri fakültesinde öğrenim gören öğrencilerinin girişimcilik ve liderlik düzeyleri arasında pozitif yönlü bir ilişkinin bulunduğu söylenebilir. Bu sebeple spor bilimleri fakültesinde öğrenim gören öğrencilerin girişimcilik ve liderlik özelliklerinin geliştirilmesi için yeni ve farklı çalışmalar yapılabilir.
- Öğrencilerinin girişimcilik ve liderlik düzeylerinin belirlenmesi için daha geniş kapsamda çalışmalar yapılabilir. Bu bağlamda yeni örneklem gruplarına ulaşılarak girişimcilik ve liderlik düzeyleri hakkında daha fazla veri elde edilebilir.
- Spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin girişimcilik ve liderlik eğitimine destek olabilecek nitelikte kitaplar, görseller ve ekipmanlar sağlanarak seminer ve etkinlikler düzenlenebilir.
- Öğrencilerin ders müfredatlarında güncellemeler yapılarak girişimcilik ve liderlik üzerine dersler eklenebilir ve bu derslerin yoğunluğu arttırılabilir.
- Girişimcilik ve liderlik özelliklerini geliştirmek için spor bilimleri fakültesi öğrencilerine yönelik maddi ve manevi olarak destekleyici çalışmalar yapılabilir.
- Girişimcilik ve liderlik ile alakalı daha fazla bilgi ve veriye ulaşabilmek için ilgili akademik çalışmalara destek sağlanmalıdır.
- Her öğretim yılı içerisinde belirli zaman aralıkları ile öğrencilerin girişimcilik ve liderlik özelliklerini geliştirebilecek sempozyum veya kurslar düzenlenmelidir.

8.KAYNAKLAR

Adatepe S, (2018). Beden eğitimi ve Spor Yüksekokulu'nda okuyan öğretmen adaylarının girişimcilik özellikleri ile yansıtıcı düşünme düzeylerinin incelenmesi Yüksek Lisans Tezi, Bartın Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bartın.

Akkuş, Y. Akdoğan, Ç. & Akyol, A. (2019). Girişimcilik Niyetini Etkileyen Temel Kişilik Özellikleri ve Girişimci Kişilik Boyutları: Trakya Örneği. Kırklareli Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi *3*(1), 1-13.

Akyürek, M. İ. (2020). Özel Yetenekli Öğrencilerde Liderlik, Sosyal ve Beşeri Bilimler Dergisi , 12 (2) , 198-219 .

Aksu, D. (2017). Çocuk kliniklerinde çalışan hemşirelerin liderlik özellikleri ile aile merkezli bakım arasındaki ilişkinin incelenmesi, Yüksek Lisans Tezi, Mersin Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Mersin.

Arslan, H., & Uslu, B. (2013). Öğretmen Adaylarının Liderlik Yönelimlerinin İncelenmesi/Examining the Leadership Orientations of Pre-Service Teachers. e-Uluslararası Eğitim Araştırmaları Dergisi 53-55.

Aslanoğlu, A. (2019). Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu'nda Öğrenim Gören Öğrencilerin Girişimcilik Özellikleri ile Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi, Yüksek Lisans Tezi, Bartın Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bartın.

Asuman, A. S. (2014). Türkiye'de Girişimcilik Ve Türk Girişimci Profili Üzerine Bir Analiz. Yönetim ve Ekonomi Dergisi, 21(2), 41-58.

Aşkın, A. Nehir, S. & Vural, S. Ö. (2011). Tarihsel süreçte girişimcilik kavramı ve gelişimi. Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi, 63-64.

Aşkın, A. Nehir, S. & Vural, S. Ö. (2011). Tarihsel süreçte girişimcilik kavramı ve gelişimi. Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi, s. 55-72.

Avalio, B. J. (2005). Leadership development in balance: made/born. Erlbaum. P.15-46

Ayar U, 2019. Girişimcilik Eğitiminin Girişimcilik Eğilimi Üzerine Etkisi ve Bir Araştırma. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.

Aykan, E. (2002). Girişimcilik ve girişimcilerin liderlik davranışları (Kayseri'de Bir uygulama). Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Erciyes Üniversitesi Soysal Bilimler Enstitüsü, Kayseri.

Aykanat, Z. (2010). Karizmatik liderlik ve örgüt kültürü ilişkisi üzerine bir uygulama, Yüksek Lisans Tezi, Karamanoğlu Mehmet Bey Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Karaman.

Aytaç, Ö. & İlhan, S. (2007). Girişimcilik ve Girişimci Kültür: Sosyolojik Bir Perspektif. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi (18), s.101-120

Babcock-Roberson, M. E., & Strickland, O. J. (2010). The relationship between charismatic leadership, work engagement, and organizational citizenship behaviors. *The Journal of psychology*, *144*(3), p.313-326.

Bakan, İ. & Büyükbeşe, T. (2010). Liderlik "Türleri" Ve "Güç Kaynakları"na İlişkin Mevcut-Gelecek Durum Karşılaştırması: Karamanoğlu Mehmet Bey Üniversitesi Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi, 2010 (2), s.73-84.

Bakan, İ. (2009). "Liderlik Tarzları ile Örgüt Kültürü Türleri Arasındaki İlişkiler: Bir Alan Çalışması", TİSK Akademi, 4 (7): s.138-172.

Bass, B. M. & Bass, R. (2009). The Bass handbook of leadership: Theory, research, and managerial applications. Simon and Schuster, p.46-81

Bass, B. M. (1985a). Leadership: Good, better, best. Organizational Dynamics, (13), s.26-40.

Başaran, İ. E. (2004). Yönetimde İnsan İlişkileri, Nobel Yayın Dağıtım. Baskı, Ankara.

Bessant, J. & Tidd, J. (2018). "Kurumsal Girişim Yoluyla İş ve Yetenek Gelştirme", (Çev.Sinem Vatanartıran). Esra Aslan (Ed.), İnovasyon ve Girişimcilik, Nobel Yayıncılık. Ankara, s.389

Bhatti, N. Maitlo, G. M. Shaikh, N. Hashmi, M. A. & Shaikh, F. M. (2012). The impact of autocratic and democratic leadership style on job satisfaction. International business research, 5 (2), p.192.

Bingöl, G. & Demir, A. (2011). Amasya sağlık yüksekokulu öğrencilerinin iletişim becerileri. Göztepe Tıp Dergisi, *26*(4), 152-159.

Biricik, Y. S. (2020). Spor Yöneticisi Adaylarının Sosyal Girişimcilik Düzeylerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi. Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, s.109-119.

Boal, K. B. & Schultz, P. L. (2007). Storytelling, Time, and Evolution: The Role of Strategic Leadership in Complex Adaptive Systems. The Leadership Quarterly, 18(4), p.411-428.

Bozgüney, R. (2021) Rekreasyon bölümü öğrencilerinin liderlik düzeyleri ve özgünlükleri arasındaki ilişkinin incelenmesi, Yüksek Lisans Tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi,Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.

Bozkurt, Ö. (2006). Girişimcilik eğiliminde kişilik özelliklerinin önemi. Girişimcilik ve kalkınma dergisi, s. 93-111

Bozkurt, Ö. C. Kalkan, A. Koyuncu, Ö. & Alparslan,A. M. (2012). Türkiye'de Girişimciliğin Gelişimi: Girişimciler Üzerinde Nitel Bir Araştırma. Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, (15), s.229-247.

Bozyiğit, E. & Çetin, E. (2019). Spor bilimleri öğrencilerinin kendi kendine liderlik düzeylerinin incelenmesi. Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, *17*(1), s.78-87.

Buğra A. (2010) Devlet ve İş Adamları, İletişim Yayınları, İstanbul.

Buluç, B. (2009). Sınıf Öğretmenlerinin Algılarına Göre Okul Müdürlerinin Liderlik Stilleri İle Örgütsel Bağlılık Arasındaki İlişki 1. Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi, (57) , s.5-34.

Bulut, Ç. & Aslan, G. (2014). Üniversitelerde yetiştiricilik. Sosyal Ekonomik Araştırmalar Dergisi, 14 (27), s.1-20.

Bulut, Y. B. & Uygun, S. (2010). Etkin bir yönetim için vizyoner liderliğin önemi: Hatay'daki kamu kurumları üzerinde bir uygulama. Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi. *7*(13), s.29-47.

Cansoy, R. & Turan, S. (2016). Gençlik Liderlik Özellikleri Ölçeği: Güvenirlik ve Geçerlik Çalışması. Türkiye Eğitim Dergisi, 1 (1), s.19-39.

Cansoy, R. Türkoğlu, M. E. & Parlar, H. (2016). Liderlik Özellikleri: Bir Ölçek Geliştirme Çalışması ve Öğrencilere Yönelik Bir Araştırma. Milli eğitim dergisi, 45(212), s.139-159.

Castillo, I. Molina-García, J. Estevan, I. Queralt, A. & Álvarez, O. (2020). Transformational teaching in physical education and students' leisure-time physical activity: The mediating role of learning climate, passion and self-determined motivation. International Journal of Environmental Research and Public Health, 17(13), p.4844.

Chang, H. (2017). Does leadership matter? Study of leadership style, job performance and job satisfaction. *Poslovna ekonomija*, *12*(2) p.11-28.

Chelladurai P, Carron Av, 1983. Athletic maturity and preferred leadership. Journal of Sport Psychology,(5), p.371-380.

Cherry, K. A. (2006). Leadership styles. Retrieved from http://psychology.about.com/od/leadership/a/leadstyles.htm

Chukwusa, J. (2018). Autocratic Leadership Style: Obstacle to Success in Academic Libraries. Library Philosophy and https://digitalcommons.unl.edu/libphilprac/. Practice (e-journal), p.1-10.

Cömert, M. (2004). Dönüşümcü liderlik. XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı, s.6-9.

Çakır Dolu, İ. Dönmez Temucin, E. & Arslan Özkan, H. (2016). Hemşirelik öğrencilerinin girişimcilik düzeyleri ile bazı ilişkili faktörlerin değerlendirilmesi. Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi, s306.

Çelik, A. İnce, M. & Bozyiğit, S. (2014). Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Niyetlerini Etkileyen Ailesel Faktörleri Belirlemeye Yönelik Bir Çalışma. Niğde Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 7 (3), s.113-124.

Çelik, V. (2013). Takım sporlarında görev yapan sporcuların antrenörleri ile ilgili karizmatik liderlik algılarının değerlendirilmesine yönelik bir ölçek geliştirme çalışması: Basketbol branşı örneği. Pamukkale Journal of Sport Sciences, 4(2), s.16-45.

Çelikoğlu, O. (2015). Eğitimde girişimcilik ve inovatif öğretim liderleri yetiştirmek. Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi, 3(20), s.247-259.

Çetin, S. (2009). Vizyon Yönetimi. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, s.22.

Çolakoğlu, H. & Çolakoğlu, T. (2016). Üniversitelerdeki Girişimcilik Eğitimi ile Öz Yeterlilik Algısı ve Girişimcilik Potansiyeli İlişkisi Üzerine Bir Saha Araştırması. Sosyal ve Beşerî Bilimler Araştırmaları Dergisi, s.70-84.

Davies, B. J. & Davies, B. (2004). Strategic Leadership. School Leadership & Management, 24(1), s.29-38.

Demir, A. Eliöz, M. Çebi, M. & Sezen, S. (2015). Girişimcilik ve girişimci üniversite: Spor fakültesi öğrencileri üzerine bir çalışma. Ondokuz Mayis University Journal of Education Faculty s.198-212.

Demir, C. Yılmaz, M. K. & Çevirgen, A. (2010). Liderlik yaklaşımları ve liderlik tarzlarına ilişkin bir araştırma. Uluslararası Alanya İşletme Fakültesi Dergisi, 2(1), s.129-152.

Demirel, E. T. & Tikici, M. (2004). Kültürün girişimciliğe etkileri. Fırat Üniversitesi Doğu Araştırmaları Dergisi, 2(3), s.49-58.

Deniz, M. (2014). Kamu Örgütlerinde Etkin Bir Yönetim Anlayışı Bağlamında Vizyoner Liderlik ve Karaman Kamu Kurumlarında Bir Uygulama. Yüksek Lisans Tezi, Karamanoğlu Mehmet Bey Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Karaman.

Dinçer, H. T. (2019). Ortaokul Öğrencilerinin Beden Eğitimi ve Spor Dersi Yatkınlık Düzeyleri ile Temel Psikolojik İhtiyaçları Arasındaki İlişki, Yüksek Lisans Tezi, Aksaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.Aksaray.

Doğan, H. Kutukız, D. ve Arıkan, S.I (2018) Yenilikçilik ve Girişimcilik Örnek Olay İncelemeli, Gazi kitabevi, Ankara

Doğan, N. (2013). Türkiye'de Girişimcilik Eğilimi: Üniversite Öğrencilerine Yönelik Bir Araştırma Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Durukan, T. (2006). Dünden Bugüne Girişimcilik ve 21. Yüzyılda Girişimciliğin Önemi. Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi, s. 25-37.

Erdem, O. & Dikici, A. M. (2009). Liderlik ve kurum kültürü etkileşimi. Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, 8(29), s.198-213.

Eren, E. (2001). Örgütsel davranış ve yönetim psikolojisi (7. Baskı), Basım Dağıtım İstanbul.

Eren, E. (2010). Örgütsel Davranış ve Yönetim Psikolojisi (12. Baskı), Beta Basım Dağıtım, İstanbul.

Erkmen, G. (2007). Selçuk üniversitesi beden eğitimi ve spor yüksekokulunda öğrenim gören öğrencilerin empatik eğilimlerinin sporda tercih ettikleri lider davranışları ile karşılaştırılması, Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Konya.

Eroğlu, Ş. G. & Avcı, U. (2021). Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimleri Üzerine Boylamsal Bir Araştırma. Journal of Business Research-Turk / Isletme Arastirmalari Dergisi, 13(4), s.3607–3621.

Fidan, Y. Çetin, S. ve Yurdasever, E. (2021). İşletme lisans öğrencilerinde girişimcilik düşüncesinin değişimi 2005 ve 2020 karşılaştırması. İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırması Dergisi,10(1), s.506-536.

Gonos, J. & Gallo, P. (2013). Model for leadership style evaluation. Management: journal of contemporary management issues, 18(2), p.157-168.

Gökben Çetin, N. & Beceren, E. (2007). Lider Kişilik: Gandhi. Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, s.111-132.

Gümüşoğlu, Ş. & Karaöz, B. (2014). Tarihsel süreçte girişimcilik: Muğla örneği. Ekonomi ve Yönetim Araştırmaları Dergisi, 3(1), s.97-118.

Güney S. (2008) Girişimcilik Temel kavramlar ve Bazı güncel konular, 3.baskı, Siyasal kitabevi, Ankara.

Güney, S. (2008). Girişimcilik, Siyasal Kitabevi, Ankara. Aile İşletmelerinde Güncel Konu ve Sorunlar. Siyasal Kitabevi, Ankara.

Hamarat, M. (2010). Liderlik ve Liderlik Davranışı: Polis Okulunda Bir Araştırma, Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Heilman, M. E. Block, C. J. Martell, R. F. & Simon, M. C. (1989). Has anything changed? Current characterizations of men, women, and managers. Journal of applied psychology, 74(6), p.935.

http://turtleinvestor888.blogspot.com/2009/07/entrepreneurship-requires-four-areasof.html

İbicioğlu. P. Özmen, Ö. İ. & Taş, Y. (2009). Liderlik Davranışı ve Toplumsal Norm İlişkisi: Ampirik Bir Çalışma. Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 14 (2), s.1-23.

Johnson, D. (2001). What is Innovation Entrepreneurship? Industrial and Commercial Training ,33(4), p.135-140.

Jondeau, E. & Rockinger, M. (2003). Conditional volatility, skewness, and kurtosis: existence, persistence, and comovements. Journal of Economic Dynamics & Control, 27, s.1699 – 1737

Karademir, E. Balbağ, M. Z. & Çemrek, F. (2018). Öğretmen Adaylarının Girişimcilik Düzeylerinin Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi. Milli Eğitim Dergisi, 47 (220), s.177-200.

Karataş, N. (2021) Spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin liderlik yönelimleri ve iletişim becerileri üzerine bir araştırma, Yüksek Lisans Tezi, Sıtkı Koçman Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Muğla.

Karip, E. (1998). Dönüşümcü liderlik. Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi, 16(16), s443-465.

Kalkınma Bakanlığı (2013). Onuncu Kalkınma Planı 2014–2018.[Çevrim-içi:http://www.kalkinma.gov.tr/Lists/Kalknma%20Planlar/Attachments/12/Onuncu%20Kalkınma%20Planı.pdf, Erişim tarihi: 08.11.2015.]

Kaygın, E. ve Güven, B. (2015). Girişimcilik: Temel Kavramlar, Girişimcilik Türleri, Girişimcilikte Güncek Konular, Siyah İnci Akademi, İstanbul.

Ke, W. & Wei, K. K. (2008). Organizational culture and leadership in ERP implementation. Decision support systems, 45(2), p.208-218.

Kılıç, R. Keklik, B. Yıldız, H. (2014). Dönüştürücü, Etkileşimci, Tam Serbesti Tanıyan Liderlik Tarzlarının Örgütsel Sessizlik Üzerindeki Etkisini Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma. Celal Bayar Üniversitesi Yönetim ve Ekonomi, 21(2), s.249-268.

Kılınç, S. & Yener, S. (2019). Din ve Girişimcilik. Gümüshane University Electronic Journal of the Institute of Social Science/Gümüshane Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Elektronik Dergisi, 10(3) s.512.

Kiriş, V. (2018). 11. ve 12. sınıf öğrencilerinin sosyal beceri düzeylerinin liderlik özelliklerine etkisinin spor yapma durumu açısından incelenmesi, Doktora Tezi, Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sakarya.

Koç, M. Pulur, A ve Yılmaz, M. (2020). Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Öğrencilerinde Duygusal Zekâ ve Benlik Saygısı Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Türk ve İslam Dünyası Sosyal Araştırmalar Dergisi, 25 (7): s.155-169.

Koçer, M. C. & Bostancı, A. (2021). Okul Yöneticilerinin Vizyoner Liderlik Yeterlikleri ile Öğretmenlerin İşe Tutkunlukları Arasındaki İlişki. Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi, 8 (2), s.119-143.

Korkmaz, O. (2012). Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimlerini Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma: Bülent Ecevit Üniversitesi Örneği. Afyon Kocatepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, s.209-226.

Korkmaz, S. (2000). Girişimcilik ve Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Özelliklerinin Belirlenmesine Yönelik Bir Araştırma. Hacettepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 18(1), 163-179.

Köleşoğlu, G. (2009). İlköğretim öğretmenlerinin liderlik özellikleri ile iletişim becerileri arasındaki ilişki (İstanbul ili Beyoğlu ilköğretim okullarında bir uygulama). Yüksek Lisans Tezi, Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Köseoğlu, D. (2019). Liderlik tiplerinin insan kaynakları yönetimini algılamaya etkisi: yerel yönetimlerde insan kaynakları yöneticileri üzerinde bir araştırma. Doktora Tezi, Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Kurudirek, M. A. (2011). Spor yöneticiliği ile beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümü öğrencilerinin eğitim seviyelerinin liderlik düzeylerine etkisi, Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.

Küçük, Ö. & Demirtaş, Z. (2016). Ortaöğretim Okullarında Görev Yapan Okul Müdürlerinin Vizyoner Liderlik Davranışları ile Öğrenci Akademik Başarısı Arasındaki İlişki. Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi, 2016 (7), s.53-68.

Küçükaltan, D. (2009). Genel bir yaklaşımla girişimcilik. Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi. s.21-25

Lekoko, M. Rankhumise, E. M. & Ras, P. (2012). The effectiveness of entrepreneurship education: What matters most?. African Journal of Business Management, 65(1) p. 12023–12033

Mendenhall, M. E. Osland, J. S. Bird, A. Oddou, G. R. Maznevski, M. L. Stevens, M. J. & Stahl, G. K. (2013). Global leadership. *New York: Routledge*.

Mualler, S.L. ve Thomas, A.S. (2000). Culture and Entrepreneurial A Nine Country Study Of Locus Of Control and Innovativeness, Journal Of Business Venturing, 12(1), p.1-28

Nas, K. & Temel, V. (2018). Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Öğrencilerinin Girişimcilik Düzeyleri. Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, 20 (3), s.134-144.

Northouse, P. G. (2021). Leadership: Theory and practice. Sage publications.

OECD. (2018). Entrepreneurship at a Glance Highlights. Organisation for Economic Co-operation and Development.

Olugbola, S. A. (2017). Exploring entrepreneurial readiness of youth and startup success components: Entrepreneurship training as a moderator. Journal of innovation & Knowledge, 2(3), p.155-171.

Örenç, D. (2019). Uygulamalı Girişimcilik Eğitiminin Girişimcilik Üzerine Etkisi: Çanakkale İli Örneği, Yüksek Lisans Tezi, On sekiz Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çanakkale.

Özdevecioğlu, M. ve Cingöz. A. (2009). Sosyal Girişimcilik ve Sosyal Girişimciler: Teorik Çerçeve. Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi. 12(3), s.81-95.

Özer Topaloğlu, E. (2022). Üniversite Öğrencilerinin Gençlik Liderlik Özellikleri: Konya'da Bir Uygulama. Anadolu Akademi Sosyal Bilimler Dergisi, 4 (1), s.178-186 .

Özman, C. (2013). Spor yöneticiliği bölümünde öğrenim gören üniversite öğrencilerinin girişimcilik düzeyinin değerlendirilmesi, Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Öztaş, M. (2015). Beden eğitimi ve spor yüksekokulu spor yöneticiliği öğrencilerinin bireycilik ve toplulukçuluk kültür bağlamında girişimcilik özelliklerinin değerlendirilmesi Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Spor Yöneticiliği Anabilim Dalı, Konya.

Öztürk, C. (2016). Argyris' in Olgunlaşma Teorisine Liderlikte Durumsallık Yaklaşımlarından Çözüm Arayışları. Itobiad: Journal of the Human & Social Science Researches, 5(8) s.3085-3098...

Pehlivan, K. B. (2005). Öğretmen adaylarının iletişim becerisi algıları üzerine bir çalışma. İlköğretim Online, 4(2), s.17-23.

Rauch, A. & Frese, M. (2007). Let's put the person back into entrepreneurship research: A meta-analysis on the relationship between business owners' personality traits, business creation, and success. European Journal of work and organizational psychology, 16(4), p.353-385.

Saylık, A. & Anık, S. (2021). Üniversite Öğrencilerinin Gençlik Liderlik Özelliklerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi . Academia Eğitim Araştırmaları Dergisi , 6 (1) , s.245-262

Schiller, B. R. & Crewson, P. E. (1997). Entrepreneurial Origins: A Longitudinal İnquiry. Economic Inquiry, (3) p.523–531.

Sharma, M. K. & Jain, S. (2013). Leadership management: Principles, models and theories. Global journal of management and business studies, 3(3), p.309-318.

Solmaz, S. A. Aksoy, Ö. Şengül, S. & Sarıışık, M. (2014). Üniversite öğrencilerinin girişimci kişilik özelliklerinin belirlenmesi: Turizm lisans ve ön lisans öğrencileri üzerine bir alan araştırması. Karamanoğlu Mehmet Bey Üniversitesi Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi, 2014(1), s.41-55.

Sönmez, Toksoy, A. A. (2015). Türkiye'de Girişimcilik ve Türk Girişimci Profili Üzerine Bir Analiz. Yönetim ve Ekonomi Dergisi, 21 (2) , s.41-58.

Şafaklı, O. V. (2005). KKTC'deki Kamu Bankalarında Liderlik Stilleri Üzerine Bir Çalışma. Doğuş Üniversitesi Dergisi 6 (1), s.132-143.

Şener, F. (2019). Beden eğitimi ve spor yüksekokulunda öğrenim gören öğrencilerin girişimcilik özellikleri ile iletişim yeterlilikleri arasındaki ilişkinin incelenmesi, Yüksek Lisans Tezi, Bartın Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bartın.

Şeşen, H. & Basım, N. (2012). Demografik faktörler ve kişiliğin girişimcilik niyetine etkisi: Spor bilimleri alanında öğrenim gören üniversite öğrencileri üzerine bir araştırma. Ege Akademik Bakış, 12(Özel), s.21-28.

Şipal, O. (2022) Üniversite öğrencilerinin egzersizde davranışsal düzenlemeleri, benlik saygısı ve liderlik yönelimleri arasındaki ilişkilerin incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Bayburt Üniversitesin Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Bayburt.

Tengilimoğlu, D. (2005). Kamu ve özel sektör örgütlerinde liderlik davranışı özelliklerinin belirlenmesine yönelik bir alan çalışması. Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, 4(14), s.1-16.

Terry, P. (1984). The coaching preferences of elite athletes competing at Universiade '83. The Canadian Journal of Applied Sport Sciences. (9) p.201- 208.

Tidd, J. ve Bessant, J. (2018). İnovasyon ve Girişimcilik. (3. Baskı). Nobel Akademik Yayıncılık, Ankara.

Timuroğlu, MK ve Akpunar, En (2017). Duygusal Zekânın Girişimcilik Niyeti Üzerine Etkisi, Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 31 (4) s. 875-894.

Top, S. (2012). Girişimcilik Keşif Süreci, Beta Yayınevi, İstanbul.

Topçu, S. (2021). Ortaöğretim öğrencilerinin liderlik ve özerk-bağımlı kişilik özelliklerinin incelenmesi, Yüksek Lisans Tezi,Gelişim Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü,İstanbul.

Tüfekçi, Ş. Gündoğdu, C. & Çelebi, E. (2016). Gençlik Kamplarında Görev Yapan Liderlerin İletişim Becerilerinin Değerlendirilmesi . Uluslararası Güncel Eğitim Araştırmaları Dergisi , 2 (2) , s.232-238

Türkel, A. (1992). İşletme Yöneticilerinin Davranışlarına Yön Veren Hâkim Kişilik Faktörleri ile Yönetsel Davranış Arasındaki İlişkiler ve Uygulama. İMarmara Üniversitesi Teknik Eğitim Fakültesi Döner Sermaye İşl. Matbaası,İstanbul.

Türkmen, A. (2007); Girişimcilik ve Girişimcilik Kültürü, Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.

Türkmen, M. & İşbilir, U. (2014). Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimlerinin Sosyo-Demografik Özellikler Açısından İncelenmesi. Cbü Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi 9 (2), s.18-28.

Uslu, Y. D. (2011). Örgütlerde Yönetsel Etkinliğe Ulaşmada Yeni Bir Yaklaşım: Yaratıcı Liderlik. Sosyal Ekonomik Araştırmalar Dergisi, 11(22), s.419-444.

Ülgen, A. (2016). Girişimcilik. İstanbul: Beta Yayınları.

Wang, C.K. & Wong, P. (2004). Entrepreneurial Interest of University Students in Singapore, Elsevier, Technovation, 24: p.163-172.

Yalçıntaş, M. (2010). Çağımızda girişimcilik. Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi, 5(1) s.95-98.

Yammarino, F. J. & Bass, B. M. (1990). Transformational leadership and multiple levels of analysis. Human Relations, 43, 975–995.

Yelkikalan, N. Akatay, A. Yıldırım, M. Karadeniz, Y. Köse, C. Koncagül, Ö. ve Özer, E. (2010). Dünya ve Türkiye Üniversitelerinde Girişimcilik Eğitimi: Karşılaştırmalı Bir Analiz. KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi, 12(19), s.51-59

Yıldırım, M. H. Demirel, Y. ve İçerli, L. (2011). İşletme sahibi yöneticilerin girişimci kişilik özellikleri ile girişimcilik becerileri arasındaki ilişkinin tespiti: Aksaray Örneği. Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi, 3(2), s.89-199.

Yılmaz, A. S. (2014). Bir Sosyal Değişim Ajanı Olarak Girişimcilik Eğitimi. Journal of World of Turks/Zeitschrift für die Welt der Türken, 6(1) p.297-310.

Yilmaz, E. & Sünbül, A. M. (2009). Üniversite öğrencilerine yönelik girişimcilik ölçeğinin geliştirilmesi. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, (21), s.195-203.

Yücel, Y. (2011). Orta öğretim (lise) kurumlarında eğitim gören, spor yapan ve yapmayan öğrencilerin liderlik özelliklerinin araştırılması (Kars Örneği), Lisans Tezi, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kayseri.

9. EKLER

EK-A: KİŞİSEL BİLGİ FORMU

Cinsiyet ?

Kadın □ Erkek □

Yaşınız ?

18-21□ 22-25 □

Gelir durumunuzu nasıl tanımlarsınız?

Düşük □ Orta □ Yüksek □

Sınıfınız?

1 □ 2□ 3□ 4□

Anne Eğitim Durumu?

İlkokul □ Ortaokul □ Lise □ Üniversite□

Baba Eğitim Durumu ?

İlkokul □ Ortaokul □ Lise □ Üniversite□

EK-C : ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİ GİRİŞİMCİLİK ÖLÇEĞİ

EK 1. Üniversite Öğrencileri Girişimcilik Ölçeği **MADDELER**		**Hiçbir zaman**	**Nadiren**	**Bazen**	**Sık sık**	**Çok sık**
1.	İşimde geçmiş performansımdan daha iyi olabilmek için daha çok çaba harcamaya çalışırım.	( )	( )	( )	( )	( )
2.	Görevimin son derece zor olduğu zamanlarda elimden gelenin en iyisini yaparım.	( )	( )	( )	( )	( )
3.	İstediğim şeyi elde ettiğim zaman bunun sebebini genellikle kendi yeteneklerim olduğu düşünürüm.	( )	( )	( )	( )	( )
4.	İşlerimde kendi kararlarım etkilidir.	( )	( )	( )	( )	( )
5.	Kendi işimi kurabilirim.	( )	( )	( )	( )	( )
6.	İşten zorunlu olarak ayrılsam işle ilgili kendime seçenekler oluşturabilirim.	( )	( )	( )	( )	( )
7.	Zor durumlarda seçenekler oluşturabilirim.	( )	( )	( )	( )	( )
8.	Farklı insanlarla dostluklar kurabilirim.	( )	( )	( )	( )	( )
9.	Denemediklerimi denemekten çekinmem.	( )	( )	( )	( )	( )
10.	Kendimde farklı işler yapabilecek enerjiyi hissederim.	( )	( )	( )	( )	( )
11.	Arkadaşlarıma değişik iş projelerden söz ederim.	( )	( )	( )	( )	( )
12.	Yeteneklerimi uygulayabilecek alanlar oluştururum.	( )	( )	( )	( )	( )
13.	Arkadaşlarımdan gelen bazı projelere katılmaktan çekinmem	( )	( )	( )	( )	( )
14.	Hayıtımı dış etkenlere bırakmam	( )	( )	( )	( )	( )
15.	Kararlarımla hayatımı şekillendirebileceğimi düşünüyorum.	( )	( )	( )	( )	( )
16.	Risk almaktan çekinmem	( )	( )	( )	( )	( )
17.	Geleceği görerek ona dönük hazırlıklar yapabilirim.	( )	( )	( )	( )	( )
18.	Yeni bir şeyleri denememe imkân veren projeler üzerinde çalışmayı severim.	( )	( )	( )	( )	( )
19.	Eski fikirlere ve uygulamalara meydan okumayı ve daha iyilerini araştırmayı severim.	( )	( )	( )	( )	( )

20.	Yeni bir perspektiften bakmama imkân sağlayan proje ve işlerle uğraşırım.	( )	( )	( )	( )	( )
21.	Geçmişte başkaları tarafından kullanılmamış yeni yöntemlerle çalışmayı denerim.	( )	( )	( )	( )	( )
22.	Yeterli çabayla, her türlü sorunu ortadan kaldırabiliriz.	( )	( )	( )	( )	( )
23.	Yaptığım planları yürütebileceğimden çoğunlukla eminimdir.	( )	( )	( )	( )	( )
24.	Yeni bir durum ve uygulamaya adapte olmakta sorun yaşamam.	( )	( )	( )	( )	( )
25.	Üzerinde çalıştığım bir konuda hata yapmaktan çekinmem.	( )	( )	( )	( )	( )

EK-D: GENÇLİK LİDERLİK ÖZELİKLERİ ÖLÇEĞİ

Ek 1: Genclik liderlik özellikleri ölceği

Maddeler **Aşağıda yer alan ifadelere ne derece katıldığınızı, yanındaki seçenekleri kullanarak işaretleyiniz.**	Hiçbir Zaman	Nadiren	Ara sıra	Sıklıkla	Her zaman
19-Hedeflerime ulaşmak için çok çalışırım.					
22-İdeallerimin peşinden koşarım.					
25-Hayal kırıklığına uğrasam bile, ideallerim uğruna çalışmaya devam ederim.					
20-Geleceğe güvenle bakarım.					
48-Her durumda benim için önemli olan hedeflerimdir.					
3-Bir işte başarıya ulaşmak için kendimi güdülerim.					
30-Yaşadığım sorunların üstesinden gelmek için mücadele ederim.					
67-Etkileyici bir biçimde konuşabilirim.					
98-Benim için başkalarını ikna etmek oldukça kolaydır.					
68-İnsanlarla kolay iletişime geçerim.					
100-İnsanları nasıl etkileyeceğimi bilirim.					
66-Fikirlerimi açıkça söylerim.					
99-Bir yarışmayı yönetebilirim.					
97-Arkadaşlarım bir karar alırken bana danışırlar.					
94-Grup çalışmalarında görev paylaşımının önemini hissettiririm.					
95-Gruba neyin, niçin, nasıl yapılacağını açıkça ifade ederim.					
103-Grup çalışmasında herkesi cesaretlendiririm.					
105-Grup çalışmalarının gidişatını olumlu yönde etkilerim.					
104-Arkadaşlar arasında oluşabilecek çekişmeleri düzeltmeye çalışırım					
96-Bir grup içinde güven ortamı oluşturmaya çalışırım.					
93-Grup içindeki herkese saygılı davranırım.					
54-Arkadaşlarımın söylediklerine ve düşüncelerine değer veririm.					
60-Arkadaşımın bir ihtiyacı varsa yardıma koşarım.					
57-Arkadaşlarıma güvenirim.					
56-Başkalarının güvenini kaybetmemeye önem veririm.					
53-Arkadaşlarım sıkıntılarını bana anlatır.					
61-İnsanlar ile samimi ilişkiler kurarım.					
72-Toparladığım bilgilerden karar verirken yararlanırım.					
71-Vereceğim kararla ilgisi olmayan bilgileri ayırt ederim.					
73-Karar vereceğim zaman elimdeki seçenekleri tek tek gözden geçiririm.					
70-Karar vermeden önce o konuda gerekli bütün bilgileri toplarım.					
76-Bir sorunun sebepleri ile ilgili tahminlerde bulunurum.					
75-Bir sorun varsa nedenleri üzerinde ayrıntılı bir şekilde düşünürüm.					
77-Sorunlarımı çözerken tecrübelerimden yararlanırım.					
74-Bir sorunun çözüm yöntemlerimin tutarlı olup olmadığını anlarım.					
88-Toplumsal sorunlarla ilgilenirim.					
27-Ülkemi kalkındırmak için elimden geleni yaparım.					
87-Toplumsal kurallara uyarım.					
29-Topluma faydalı çalışmalar yapmaya çaba gösteririm.					
81-Başkalarına zarar verebilecek davranışlardan uzak dururum.					

10. TURNITIN RAPORU

SPOR BİLİMLERİ FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİNİN GİRİŞİMCİLİK VE LİDERLİK DÜZEYLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

Yazar Onur Sari

Gönderim Tarihi: 11-Ara-2022 12:43PM (UTC+0300)
Gönderim Numarası: 1977850265
Dosya adı: Tez_08.12.2022_Son_hali.docx (1.31M)
Kelime sayısı: 14330
Karakter sayısı: 98602

SPOR BİLİMLERİ FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİNİN GİRİŞİMCİLİK VE LİDERLİK DÜZEYLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

ORİJİNALLİK RAPORU

%17	%17	%6	%
BENZERLİK ENDEKSİ	İNTERNET KAYNAKLARI	YAYINLAR	ÖĞRENCİ ÖDEVLERİ

BİRİNCİL KAYNAKLAR

1	acikbilim.yok.gov.tr İnternet Kaynağı	%3
2	toad.halileksi.net İnternet Kaynağı	%2
3	dergipark.org.tr İnternet Kaynağı	%2
4	acikerisim.erbakan.edu.tr İnternet Kaynağı	%1
5	burkonturizm.com İnternet Kaynağı	%1
6	www.ijoeec.com İnternet Kaynağı	%1
7	www.isfaw2019.isfaw.org İnternet Kaynağı	%1
8	acikerisim.gelisim.edu.tr İnternet Kaynağı	%1
9	openaccess.ogu.edu.tr:8080 İnternet Kaynağı	<%1

10	abakus.inonu.edu.tr:8080 İnternet Kaynağı	<%1
11	nek.istanbul.edu.tr:4444 İnternet Kaynağı	<%1
12	wcssr.org İnternet Kaynağı	<%1
13	www.mbirekul.com İnternet Kaynağı	<%1
14	docplayer.biz.tr İnternet Kaynağı	<%1
15	www.researchgate.net İnternet Kaynağı	<%1
16	zelalyeginmutlu.wordpress.com İnternet Kaynağı	<%1
17	openaccess.altinbas.edu.tr İnternet Kaynağı	<%1
18	9lib.net İnternet Kaynağı	<%1
19	hdl.handle.net İnternet Kaynağı	<%1
20	www.isarder.org İnternet Kaynağı	<%1
21	acikerisim.selcuk.edu.tr:8080 İnternet Kaynağı	<%1

22	adudspace.adu.edu.tr:8080 İnternet Kaynağı	<%1
23	www.akademiksporarastirmalarikongresi.com İnternet Kaynağı	<%1
24	www.gecekitapligi.com İnternet Kaynağı	<%1
25	72ff79bb-6a7b-470c-b02a-67ddb6e6cda9.filesusr.com İnternet Kaynağı	<%1
26	pt.scribd.com İnternet Kaynağı	<%1
27	acikerisim.karabuk.edu.tr:8080 İnternet Kaynağı	<%1
28	avesis.marmara.edu.tr İnternet Kaynağı	<%1
29	ubek-icse.com İnternet Kaynağı	<%1
30	AYTAÇ, Kürşat Yusuf. "DÖNÜŞÜMSEL LİDERLİĞİN ÖRGÜTSEL ADANMIŞLIK ÜZERİNE ETKİSİ: KICK BOKS ÖRNEĞİ", Erzincan Üniv. Fen Edebiyat Fak. Türk Dili ve Edebiyatı Bl., 2017. Yayın	<%1
31	acikerisim.bartin.edu.tr:8080 İnternet Kaynağı	<%1

32	acikerisim.karatay.edu.tr:8080 İnternet Kaynağı	<%1
33	acikerisim.ohu.edu.tr İnternet Kaynağı	<%1
34	earsiv.anadolu.edu.tr İnternet Kaynağı	<%1
35	sssjournal.com İnternet Kaynağı	<%1
36	eyk12.eyedder.org.tr İnternet Kaynağı	<%1
37	Hatice Vatansever Bayraktar, Buket Acikses Firat. "Primary School Students' Attitudes towards Reading", Higher Education Studies, 2020 Yayın	<%1
38	journalofsocial.com İnternet Kaynağı	<%1
39	utek2019.com İnternet Kaynağı	<%1
40	"Digital Conversion on the Way to Industry 4.0", Springer Science and Business Media LLC, 2021 Yayın	<%1
41	docs.neu.edu.tr İnternet Kaynağı	<%1

42	libratez.cu.edu.tr İnternet Kaynağı	<%1
43	shyk2018.mu.edu.tr İnternet Kaynağı	<%1
44	tr-scales.arabpsychology.com İnternet Kaynağı	<%1
45	turkishstudies.net İnternet Kaynağı	<%1
46	www.emissc.org İnternet Kaynağı	<%1
47	www.guvenplus.com.tr İnternet Kaynağı	<%1
48	www.iecses.org İnternet Kaynağı	<%1
49	www.imascon.com İnternet Kaynağı	<%1
50	AKTAŞ, Ferhat, AKKUŞ, Hasan, HARBİLİ, Erbil and HARBİLİ, Sultan. "Kuvvet antrenmanının 12-14 yaş grubu erkek tenisçilerin bazı motorik özelliklerine etkisi", TUBITAK, 2011. Yayın	<%1

Alıntıları çıkart Kapat
Bibliyografyayı Çıkart üzerinde

Eşleşmeleri çıkar Kapat